

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠĆE

***O PROVEDBI LOKALNIH IZBORA
2016. GODINE***

Sarajevo, veljača 2017. godine

IZVJEŠĆE
O PROVEDBI
LOKALNIH IZBORA 2016. GODINE

Sarajevo, veljača 2017. godine

© Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine 2017.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine dopušta reproduciranje ovog materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u svezi s autorskim pravima se mogu poslati Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine putem e-maila kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel. +387 (0) 33 251 300

Faks: +387 (0) 33 251 329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Internet-adresa: www.izbori.ba

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

KAZALO

KAZALO	7
UVOD	13
1. PROVEDBA NEPOSREDNIH IZBORA	15
1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH	15
1.2. Normativna djelatnost	15
1.3. Objava Lokalnih izbora 2016. godine	19
1.4. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Lokalne izbore 2016. godine	19
1.4.1. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa	19
1.4.2. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači)	21
1.4.3. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis	22
1.4.4. Problemi u postupku upisa birača u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH	24
1.4.5. Zloupotreba biračkog prava	24
1.4.6. Upis raseljenih osoba	27
1.4.7. Uklanjanje iz evidencije Središnjeg biračkog popisa osoba osuđenih za ratne zločine	27
1.4.8. Glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu	28
1.4.9. Dostava izvoda iz SBP-a po zahtjevu političkih subjekata	29
1.5. Koordinacija rada općinskih / gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP) i centara za birački popis	29
1.6. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine	31
1.6.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata	31
1.6.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata	33
1.6.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima	34
1.6.4. Žrijebanje za utvrđivanje redosljeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Lokalne izbore 2016. godine	34
1.7. Obuka i edukacija izborne administracije	34
1.8. Edukativna i promotivno-informativna kampanja	39
1.9. Sigurnosni aspekti Lokalnih izbora 2016. godine	42
1.10. Rad Glavnog centra za brojanje	44
1.11. Promatrači izbornog procesa	45
1.12. Dan održavanja Lokalnih izbora 2.10.2016. godine	47
1.13. Utvrđivanje izbornih rezultata	49
1.14. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju	50
1.15. Povrat pristojbe	50
2. PROVEDBA POSREDNIH IZBORA	51
2.1. Posredni izbori za Gradsko vijeće Grada Sarajeva i Skupštinu Grada Istočno Sarajevo	51
2.1.1. Izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva	52
2.1.2. Izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo	53
3. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA	55
4. FINACIJSKE I LOGISTIČKO-OPERATIVNE AKTIVNOSTI	62
5. INFORMATIČKO-TEHNIČKA PODRŠKA	64
5.1. Novi pristup tehničkoj obradi rezultata glasovanja	64
5.2. Grafička priprema dokumentacije	70
6. FINANCIRANJE IZBORNE KAMPANJE	70
6.1. Troškovi izborne kampanje	72
6.1.1. Limit na troškove kampanje	72
6.1.2. Struktura troškova izborne kampanje	73
6.1.3. Uporedni pregled troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2016. godina	74
6.1.4. Izvori financiranja političkih stranaka	75
7. ZAKLJUČAK	78

POPIS TABLICA

Tablica 1. Registrirani birači po kategorijama na dan 18. 8. 2016. godine	20
Tablica 2. Broj birača upisanih u Središnji birački popis na dan Lokalnih izbora 2. 10. 2016. godine , a koji glasuju na redovitim biračkim mjestima, s odzivom	21
Tablica 3. Pregled broja upisanih birača za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine s odzivom.....	24
Tablica 4. Pregled broja upisanih birača za glasovanje u DKP BiH za Lokalne izbore 2016. godine s odzivom	29
Tablica 5. Pregled podnesenih prijava i ovjerenih političkih subjekata na Lokalnim izborima 2016. godine.....	32
Tablica 6. Spolna struktura kandidata za Lokalne izbore 2016. godine	33

POPIS SLIKA

Slika 1. Sesija testiranja potencijalnih trenera, Prijedor, 10. kolovoz 2016. godine	37
Slika 2. Obuka potencijalnih trenera, Tuzla, 3. kolovoz 2016. godine.....	37
Slika 3. Obuka potencijalnih trenera, Mostar, 8. kolovoz 2016. godine.....	38
Slika 4. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016.....	38
Slika 5. Informativno-motivacijska kampanja u okvirima projekta predizborne pomoći Vijeća Europe za Lokalne izbore 2016. godine	41
Slika 6. Link za Lokalne izbore 2016. godine.	42
Slika 7. Zasebna stranica Lokalni izbori 2016.....	42
Slika 8. Promatračka misija A-WEB, Sarajevo, listopad 2016.....	46
Slika 9. Seminar za promatrače izbornog procesa – Sarajevo, 30.9.2016.....	46
Slika 10. Priručnik za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016.....	47
Slika 11. Dijagram funkcionalnih cjelina novog modula	65
Slika 12. Forma za kontrolno brojanje.....	66
Slika 13. Praćenje validacije i izmjene podataka - OIP.....	66
Slika 14. Forma rezultata – Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (većinski glas).....	67
Slika 15. Forma za unos glasova za političke subjekte – Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (većinski glas).....	67
Slika 16. Formular rezultata – Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista).....	67
Slika 17. Forma za unos glasova za političke subjekte – Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)	68
Slika 18. Forma – Nacionalne manjine – Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista).....	68
Slika 19. Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)	68
Slika 20. Novi modul za unos i kontrolu izbornih rezultata – ”Uredi validacije“	69
Slika 21. Promjena ZR: Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (većinski glas)	69
Slika 22. Novi modul za unos i kontrolu izbornih rezultata – Promjena ZR: Obrazac za zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)	69

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Grafički prikaz podnesenih financijskih izvješća – političke stranke	71
Grafikon 2. Grafički prikaz podnesenih financijskih izvješća – neovisni kandidati	71
Grafikon 3. Grafički prikaz podnesenih financijskih izvješća – kandidati sa listi neovisnih kandidata	72
Grafikon 4. Grafički prikaz strukture troškova izborne kampanje političkih stranaka.....	73
Grafikon 5. Grafički prikaz troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2016. godine	74
Grafikon 6. Trend troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2016. godine	75
Grafikon 7. Grafički prikaz izvora financiranja političkih stranaka	76
Grafikon 8. Odnos prihoda i dugova političkih stranaka – grafički prikaz	77

SAŽETAK

1. U 2016. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH se primarno fokusiralo na pripremu i provedbu Lokalnih izbora, kao i pravovremeno donošenje normativnih i provedbenih spisa sukladno izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.¹
2. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 4. 5. 2016. godine objavilo da će Lokalni izbori u BiH biti održani 2. 10. 2016. godine i usvojilo kalendar izbornih aktivnosti.
3. Lokalni izbori su raspisani za: 74 općinska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine; 57 skupština općina u Republici Srpskoj; 131 načelnika općina u Bosni i Hercegovini; 4 gradska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Tuzla, Zenica i Široki Brijeg); 6 skupština gradova u Republici Srpskoj (Prijeđor, Bijeljina, Banja Luka, Doboj, Zvornik i Trebinje); 10 gradonačelnika gradova u Bosni i Hercegovini i Skupštinu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
4. Ukupan broj birača na Izvodu iz Središnjeg biračkog popisa na dan održavanja Lokalnih izbora 2016. godine, a koji glasuju na redovitim biračkim mjestima je bio 3.155.128, od čega u Federaciji BiH 1.897.831 birača, u Republici Srpskoj 1.173.777 birača, a u Brčko Distriktu BiH 83.520 birača. Podatci ne uključuju birače Grada Mostara i Općine Stolac.
5. Na Lokalnim izborima 2016. godine sudjelovao je 451 politički subjekt: 102 političke stranke, 103 koalicije, 171 neovisni kandidat, 17 listi neovisnih kandidata, 52 neovisna kandidata u ime 52 skupine građana i 6 neovisnih kandidata u ime 6 udruga građana. Ovjereno je ukupno 30.445 kandidata i to: 418 kandidata za načelnika/gradonačelnika; 29.884 za vijećnika/odbornika i 143 kandidata za jamčene mandate za pripadnike nacionalnih manjina.
6. U 2016. godini, pored obvezne obuke za izbornu administraciju u Bosni i Hercegovini, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u okviru projekta predizborne pomoći Vijeća Europe za Lokalne izbore 2016. godine razvilo novi nastavni plan i program za izbornu administraciju, obučilo 283 potencijalna trenera i certificiralo 199 trenera predsjednika i članova biračkih odbora koji su u suradnji s općinskim / gradskim izbornim povjerenstvima na 160 sesija obuke obučili 8.119 predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora, od kojeg broja je certificirano 7.912 polaznika obuke. U okvirima istog projekta razvijena je i dugoročna baza certificiranih trenera, predsjednika i članova biračkih odbora, čime je napravljen iskorak ka poluprofesionalizaciji izborne administracije u Bosni i Hercegovini. Nadalje, u 10 gradova u Bosni i Hercegovini provedena je informativno-edukativna kampanja za tri ciljne skupine: žene, osobe starije životne dobi i nacionalne manjine u cilju njihovog većeg uključivanja u izborni proces.
7. Birači na Lokalnim izborima 2016. godine su glasovali na 5.202 biračka mjesta u Bosni i Hercegovini i 5 biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu (Veleposlanstvo BiH u Beogradu i Beču, Generalni konzulat BiH

¹ Službeni glasnik BiH, broj 31/16.

u Štutgartu i Minhenu, Počasni konzulat BiH u Gracu). Podatci ne uključuju biračka mjesta u općini Stolac.

8. Na Lokalnim izborima 2016. godine glasovalo je ukupno 1.782.831 birač ili 54.77 %, od čega 906.357 ili 55.77% muškaraca i 876.474 ili 53,78% žena.
9. U oblasti sigurnosti izbornog procesa Središnje izborno povjerenstvo BiH je pravovremeno obavijestilo sva relevantna ministarstva unutarnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisalo Lokalne izbore 2016. godine nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH imenovalo Radnu skupinu za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Lokalnih izbora u BiH (listopad 2016.). Odlukom Radne skupine za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Lokalnih izbora u BiH (listopad 2016.) formiran je Operativni štab akcije "Lokalni izbori 2016." koji je okupljao policijska tijela u BiH, a čiji zadatak je bio provedba i koordinacija operativnih aktivnosti. Na dan izbora sve informacije su prikupljane u operativno-komunikacijskom centru 112 Ministarstva sigurnosti BiH i prosljeđivane Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
10. Izborni proces je promatrao rekordan broj promatrača: 6.830 akreditiranih od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i prema podacima općinskih/gradskih izbornih povjerenstava dostavljenih Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, 61.755 promatrača akreditiranih od općinskih/gradskih izbornih povjerenstava.
11. Opća je ocjena promatrača da su izbori uglavnom uredno provedeni, da je proces glasovanja i prebrojavanja glasova proveden na transparentan i fer način i da na biračkim mjestima koja su posjetili članovi međunarodnih promatračkih misija nisu uočena veća kršenja izbornog zakona² sa izuzetkom zbivanja u općini Stolac gdje je izborni proces prekinut.
12. Tijekom priprema za Lokalne izbore 2016. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH susretalo se i s problemima kao što su: neažuriranje podataka o osobama koje imaju status raseljenih čime je otežano identificiranje ovih osoba u Središnjem biračkom popisu kako bi one mogle ostvariti svoja prava utvrđena člankom 20.8 Izbornog zakona BiH, zatim nemogućnost registracije određenog broja birača koji su trebali glasovati izvan zemlje zbog nedostatka dokumentacije i prijavama o zlouporabama osobnih dokumenata za glasovanje putem pošte.
13. U razdoblju izbornih aktivnosti, sudionici izbornog procesa podnosili su prigovore i žalbe koji se odnose na: odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojima je prijava političkog subjekta za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine bila odbijena ili odbačena; ovjeru kandidata na kandidacijskim listama; odbijanje upisa u Izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH; davanje/nedavanje suglasnosti na imenovanje članova izbornog povjerenstva, žalbe na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa za Lokalne izbore 2016. godine i objavljivanje broja birača za svaku izbornu jedinicu,

² Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2016. godinu uz dokument Saopćenje Povjerenstva Europskom parlamentu, Savjetu, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija Saopćenje o politici proširenja EU za 2016. godinu, str. 6, http://dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/default.aspx?id=17696&langTag=bs-BA; Lokalni izbori 2016. Finalno izvješće, Koalicije "Pod lupom", decembar / prosinac 2016., str. 5; Final report of the 2016 A-WEB Election Visitor program (EVP) to the Local Elections on 2 October in Bosnia and Herzegovina, December 2016., str 5., <http://www.aweb.org/eng/bbs/B0000088/view.do?nttId=10611&menuNo=300071>.

postupak imenovanja članova biračkih odbora za Lokalne izbore 2016. godine; povredu članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH kojim je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i tiskanih medija; povrede izbornog prava u razdoblju izborne kampanje političkih subjekata kršenje izborne šutnje, povrede biračkog prava na dan izbora, ponovno brojanje glasačkih listića, poništenje izbora, odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora.

14. U svim etapama izbornog procesa Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine ukupno su izjavljene 322 žalbe, od kojih je Sud Bosne i Hercegovine 319 žalbi odbio ili odbacio i dvije odluke vratio na ponovni postupak, što u procentu iznosi da je 99% odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH potvrđeno, a jedna je u postupku rješavanja pred Sudom Bosne i Hercegovine.
15. U 2016. godini podnesene su tri (3) apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Odlučujući po apelacijama Ustavni sud Bosne i Hercegovine je sve tri apelacije odbacio kao nedopuštene.
16. U 2016. godini Središnje izorno povjerenstvo BiH je, u okvirima aktivnosti izgradnje informacijske infrastrukture, nastavilo daljnju implementaciju Jedinственog izbornog informacionog sustava (JIIS BiH), a za Lokalne izbore 2016. godine vlastitim resursima razvilo nove module u cilju provedbe odredbi Pravilnika o provedbi Lokalnih izbora 2016. Primijenjen je jedan unos rezultata izbora na razini općinskih/gradskih izbornih povjerenstava koji se kontrolira, a zatim validira kako bi se dobili finalni rezultati glasovanja, koji u narednim etapama mogu biti procesirani za generiranje zbirnih rezultata glasovanja.
17. Glavni centar za brojanje je bio smješten u objektu "ZOI 84" d.o.o. OC "Zetra" u Sarajevu i u njegovom radu, osim uposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, sudjelovala su 403 izvanjska suradnika raspoređena u tri smjene. U Glavnom centru za brojanje prebrojano je ukupno 55.840 glasačkih paketa sljedećih kategorija: 38.592 glasačkih paketa birača izvan BiH, 141 glasački paket birača koji su glasovali u DKP BiH, 3.696 glasačkih paketa birača koji su glasovali u odsutnosti, 10.589 glasačkih paketa birača koji su glasovali putem mobilnog tima i 2.822 glasačkih paketa birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićem. Prema odlukama, u Glavnom centru za brojanje, vršeno je ponovno brojanje za 65 biračkih mjesta.
18. Dana, 1. 11. 2016. godine Središnje izorno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je u zakonom propisanom roku (30 dana od dana održavanja izbora) donijelo Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine³ kojom su potvrđeni rezultati izbora za: 73 općinska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine; 57 skupština općina u Republici Srpskoj; 130 načelnika općina u Bosni i Hercegovini; 4 gradska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Tuzla, Zenica i Široki Brijeg); 6 skupština gradova u Republici Srpskoj (Prijedor, Bijeljina, Banja Luka, Doboj Zvornik i Trebinje); 10 gradonačelnika gradova u Bosni i Hercegovini i Skupštinu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, osim za izbornu razinu Stolac (176A) jer je Središnje izorno povjerenstvo BiH dana, 26. 1. 2017. donijelo Odluku kojom se poništavaju izbori održani 2. 10. 2016. godine u izornoj jedinici Stolac za načelnika i za općinsko vijeće na svim redovitim biračkim mjestima, te glasovanje putem mobilnih timova, kao i glasovanje u odsustvu i glasovanje putem pošte.

³ Službeni glasnik BiH, broj 82/16.

19. Na Lokalnim izborima 2016. godine od 140 potvrđenih mandata za načelnika / gradonačelnika 134 mandata ili (96 %) su pripali muškarcima, a 6 ili (4 %) ženama. Žene su izabrane za načelnice u općinama: Istočni Drvar, Jezero, Kalinovik, Novo Goražde, Mrkonjić-Grad i Visoko.
20. U općinska/gradska vijeća i skupštine općina/gradova je izabrano ukupno 3.119 nosilaca mandata od čega 2.544 (81,56 %) muškaraca i 575 žena (18,44 %). Od ukupnog broja nosilaca mandata predstavnika nacionalnih i etničkih manjina je 26, od čega 23 muškarca i 3 žene.
21. Nakon provedenih Lokalnih izbora 2016. i potvrđivanja rezultata izbora, 109 izabranih dužnosnika odbilo je prihvatiti osvojeni mandat, te je proveden postupak provjere sljedećih kvalificiranih kandidata, i doneseno 109 upravnih spisa kojima je mandat dodijeljen sljedećim kvalificiranim kandidatima.
22. U proračunu institucija BiH za 2016. godinu predviđena sredstava za Lokalne izbore 2016. godine iznose 3.963.000 KM, a ukupni troškovi se kreću oko 3.051.000 KM. Iz donacije Vijeća Europe – projekat predizborne pomoći za Lokalne izbore 2016. godine utrošeno je 147.521,04 KM. Nevedena sredstava su uporabljena za obuku trenera predsjednika i članova biračkih odbora, obuku predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora, izradu i tiskanje Priručnika za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016., Priručnika za promatranje izbora – Lokalni izbori 2016., izradu dugoročne baze podataka certificiranih trenera i predsjednika/članova biračkih odbora i informativnu kampanju namijenjenu ženama, osobama starije životne dobi i nacionalnim manjinama.
23. U svezi sa provedbom posrednih izbora u Gradskom vijeću Grada Sarajeva i općinskim vijećima koja čine Grad Sarajevo te Skupštini Grada Istočno Sarajevo i skupštinama općina koje čine Grad Istočno Sarajevo, Središnje izbornog povjerenstvo BiH je potvrdilo rezultate posrednih izbora za Gradsko vijeće Grada Sarajeva iz 4 općinska vijeća (Stari Grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo i Novi Grad Sarajevo). Mandati su dodjeljivi za 28 novoizabranih vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva čime su se stekli uvjeti za konstituiranje Gradskog vijeća Grada Sarajeva. U svezi sa provedbom posrednih izbora za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo Središnje izbornog povjerenstvo BiH je potvrdilo rezultate posrednih izbora za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo iz 6 skupština općina (Pale, Sokolac, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Trnovo i Istočna Ilidža) i donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo. Mandati su dodijeljeni za 31-og novoizbranog odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo čime su se stekli uvjeti za konstituiranje Skupštine Grada Istočno Sarajevo.
24. Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁴ o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru političkim strankama od 14. 12. 2016. godine, političkim strankama koje imaju pravo na povrata novčanog iznosa pristojbe bit će vraćeno 207.800,00 KM, a neovisnim kandidatima 156.000,00 KM, što čini ukupno 363.800,00 KM.

⁴ Odluka o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru, broj 06-1-07-3-1513/16 od 14. 12. 2016. godine, donesena na 93. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

25. Politički subjekti koji su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeli postizborno finansijsko izvješće iskazali su troškove izborne kampanje u iznosu od 7.026.056,25 KM, od čega političke stranke 7.004.404,78 KM, a neovisni kandidati 21.651,47 KM.

UVOD

26. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, članak 2.9 stavak (1) točka 16⁵ utvrđeno je da Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izborno povjerenstvo BiH) podnosi godišnje izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH) o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini, provedbi Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH) i inicira izmjene tog zakona.
27. Osim Izbornog zakona BiH, u mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je i provedba dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine⁶, kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH mjerodavno da ocjenjuje, na temelju dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedatelja, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uvjete za imenovanje kao i provedbu Zakona o financiranju političkih stranaka⁷.
28. Ovo izvješće obuhvata najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provedbu Lokalnih izbora 2016. godine u Bosni i Hercegovini.
29. Izvješće sadrži sedam cjelina: provedbu neposrednih izbora, provedbu posrednih izbora, zaštita izbornog prava, financijsko i logističko-operativne aktivnosti, informatičko-tehnička podrška, financiranje izborne kampanje i zaključak.
30. Zbog provedbe posrednih izbora za Gradsko vijeće Grada Sarajeva i Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, čija provedba ovisi o konstituiranja općinskih vijeća i skupština općina, dostava Izvješća Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine je odgođena za kraj mjeseca veljače 2017. godine.
31. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na 8. sjednici održanoj 9. 2. 2017. godine, razmotrilo i usvojilo ovo izvješće koje se podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16.

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 i 24/08.

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 95/12 i 41/16.

1. PROVEDBA NEPOSREDNIH IZBORA

1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH

32. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u “Izvješću o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2014. godinu” preporučilo Parlamentarnoj skupštini BiH daljnje unapređenje izbornog zakonodavstva. Uvažavajući preporuke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Interresorna radna skupina za izmjenu izbornog zakonodavstva BiH formirana je u ožujku 2015. godine, a Parlamentarna skupština BiH je zaključkom iz listopada 2015. godine zadužila ovu radnu skupinu da izradi i prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka, s ciljem realizacije preporuka Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije (GRECO).
33. U travnju 2016. godine, putem ovlaštenog predlagača, Interresorna radna skupina za izmjenu izbornog zakonodavstva je domovima uputila prijedlog izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH i prijedlog izmjena i dopuna Zakona o financiranju političkih stranaka, odnosno 32 amandmana na Izborni zakon BiH, od kojih je većina tehničke prirode, te 9 amandmana na Zakon o financiranju političkih stranaka o kojima je postignuta suglasnost.
34. Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH usvojen je na 28. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH održanoj 27. travnja 2016. godine i na 3. hitnoj sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH održanoj 27. travnja 2016. godine.⁸

1.2 Normativna djelatnost

35. Priprema i usvajanje normativnih spisa, kao kontinuirani zadatak Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ogleda se u izradi podzakonskih spisa donesenih na temelju zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
 - Odluka o raspisivanju i održavanju lokalnih izbora 2016.godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
 - Pravilnik o vođenju i uporabi Središnjeg biračkog popisa (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
 - Pravilnik o načinu provedbe izbora (prečišćeni tekst) (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
 - Pravilnik o izmjeni pravilnika o načinu provedbe izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 43/16);

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 31 od 29. travnja 2016. godine.

- Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 43/16);
- Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Lokalne izbore 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Uputa o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Uputa o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Lokalne izbore u BiH koji će se održati u nedjelju, 2. 10. 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Uputa o izmjeni uputstva u postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 90/16);
- Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima u inozemstvu u kojima se planira organiziranje glasovanja za Lokalne izbore u BiH 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Odluka o visini pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Odluka o utvrđivanju broja birača upisanih u Središnji birački popis po osnovnim izbornim jedinicama na dan raspisivanja lokalnih izbora (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Odluka o nazivima i oznakama osnovnih izbornih jedinica (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Odluka o visini naknade za rad članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u BiH – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 32/16);
- Uputstvo o izgledu i načinu ispunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 43/16);
- Uputstvo o utvrđivanju kvalifikacija, broja i imenovanju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 6/16 i 13/16);
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa za Lokalne izbore 2016.godine u Bosni i Hercegovini i objavljivanju broja birača za svaku osnovnu izbornu jedinicu (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16);

- Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Lokalne izbore 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16);
- Odluka o izmjeni odluke o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Lokalne izbore 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16);
- Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16);
- Dopunska odluka o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16);
- Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 65/16);
- Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 82/16).

Ostali spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Lokalne izbore 2016. godine;
 - Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine;
- Odluka o prvoj izmjeni o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine;
- Odluka o drugoj izmjeni o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine i
- Odluka o trećoj izmjeni o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine.
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Pala za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
 - Odluka o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru;
 - Uputa o načinu rada i izvješćivanja izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini;
 - Odluka o uspostavi Glavnog centra za brojanje i o imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje za Lokalne izbore 2016. godine;

- Odluka o imenovanju glavnog nadzornika, zamjenika glavnog nadzornika, nadzornika za obradu, unos i potvrdu rezultata glasovanja i nadzornika za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i drugog izbornog materijala na Lokalnim izborima 2016. godine;
- Instrukcija o načinu zaduživanja dodatnim glasačkim listićima biračkih odbora na biračkim mjestima za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića i mobilnih timova za Lokalne izbore 2016. godine;
- Instrukcija o raspodjeli kandidata manje zastupljenog spola na kandidatskim listama;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Novi Grad Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Istočno Novo Sarajevo za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Stari Grad Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Centar Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Novo Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Trnovo za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Istočni Stari Grad za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Sokolac za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- Odluka o ovjeri kandidacijskih listi za posredne izbore za Gradsko vijeće Grada Sarajevo – Centar Sarajevo;
- Odluka o ovjeri kandidacijskih listi za posredne izbore za Gradsko vijeće Grada Sarajevo – Novo Sarajevo;
- Odluka o ovjeri kandidacijskih listi za posredne izbore za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo – Trnovo;
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora za Gradsko vijeće Grada Sarajevo;

- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Pale za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Istočna Ilidža za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo.

1.3. Objava Lokalnih izbora 2016. godine

36. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana, 4. 5. 2016. godine, sukladno članku 1.14 i članku 2.9 stavak (1) točka 2.a Izbornog zakona BiH, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine⁹, kao i Uputu o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Lokalne izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 2. 10. 2016. godine¹⁰ (u daljnjem tekstu: Uputa o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti). Lokalni izbori 2016. godine se održavaju za sljedeće razine vlasti:

- 74 općinska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- 57 skupština općina u Republici Srpskoj,
- 131 načelnika općina u Bosni i Hercegovini,
- 4 gradska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Tuzla, Zenica i Široki Brijeg),
- 6 skupština gradova u Republici Srpskoj (Prijeđor, Bijeljina, Banja Luka, Doboj Zvornik i Trebinje),
- 10 gradonačelnika gradova u Bosni i Hercegovini i
- Skupštinu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

1.4. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Lokalne izbore 2016. godine

1.4.1. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa

37. Postupak vođenja Središnjeg biračkog popisa i upisa birača propisan je poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački spisak, te Pravilnikom o vođenju Središnjeg biračkog popisa. Središnji birački popis je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo sukladno Izbornom zakonu BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provedbe izbora sukladno zakonu, za provedbu referendumu, za provedbu opoziva izabranog dužnosnika i izbore tijela lokalne samouprave sukladno zakonu. Središnji birački popis je jedinstven, stalan i redovito se ažurira.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 32/16.

¹⁰ *Ibid.*

38. Odlukom o utvrđivanju broja birača upisanih u Središnji birački popis po osnovnim izbornim jedinicama na dan raspisivanja Lokalnih izbora 2016. godine¹¹ u Bosni i Hercegovini utvrđeno je da ukupan broj birača upisanih u Središnji birački popis po osnovnim izbornim jedinicama iznosi **3.345.486**.
39. Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa za Lokalne izbore 2016. godine u Bosni i Hercegovini i objavljivanju broja birača za svaku osnovnu izbornu jedinicu, na temelju članka 3.6 stavak (2) točka e) i stavak (6) točka a) Izbornog zakona BiH, od 25. 8. 2016. godine, zaključen je Središnji birački popis koji će se koristiti za Lokalne izbore 2016. godine.
40. Ukupan broj birača na Središnjem biračkom popisu je 3.263.906, od čega je broj redovitih birača sa stanjem na dan 18. 8. 2016. godine u 24,00 sata 3.177.557; broj birača sa statusom raseljene osobe koji glasuju u odsustvu iznosi 8.946; broj birača sa statusom raseljene osobe koji glasuju osobno iznosi 12.005; broj birača koji glasuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH iznosi 287 i broj birača koji glasuju putem pošte iznosi 65.111. Navedenom odlukom utvrđen je i broj navedenih kategorija birača prema osnovnim izbornim jedinicama, a ista je objavljena i na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
41. Navedeni podatci rabljeni su za izradu Izvoda iz Središnjeg biračkog popisa po biračkim mjestima koji su se rabili na dan održavanja Lokalnih izbora 2. 10. 2016. godine.

Tablica 1. Registrirani birači po kategorijama na dan 18. 8. 2016. godine

Kategorija	Broj birača
Redoviti birači	3.177.557
Birači koji glasuju osobno	12.005
Birači koji glasuju u odsustvu	8.946
Birači registrirani za glasovanje putem pošte	65.111
Birači registrirani za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH	287
UKUPNO	3.263.906

42. Presjek stanja Središnjeg biračkog popisa je izvršen sa stanjem **na dan održavanja Lokalnih izbora 2. 10. 2016. godine** te je donesena odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa u koji je upisano **3.155.128 birača** koji glasuju na redovitim biračkim mjestima.
43. Na Lokalne izbore je izašlo ukupno **1.782.831** birača ili **54,77 %**, od čega 906.357 ili 55,77 % muškaraca i 876.474 ili 53,78 % žena.

¹¹ *Ibid.*

Tablica 2. Broj birača upisanih u Središnji birački popis na dan Lokalnih izbora 2.10.2016. godine, a koji glasuju na redovitim biračkim mjestima, sa odzivom

Nivo	Pravo glasa (registrirano)	Glasovalo	Odziv %
Federacija BiH	1.897.831	976.946	51,48%
Republika Srpska	1.173.777	708.579	60,37%
Brčko Distrikt BiH	83.520	41.118	49,23%
UKUPNO	3.155.128	1.726.638	54,72%

Napomena: Podatci ne uključuju Grad Mostar i Općinu Stolac.

44. Najveći odziv birača u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Trnovo (FBiH) u kojoj je od ukupno upisanih 2.566 birača na izbore izašlo 2.213 birača ili 86,24 %, dok je najmanji odziv birača u odnosu na broj upisanih zabilježen u općini Sanski Most u kojoj je od ukupno upisanih 34.784 birača na izbore izašlo 11.830 birača ili 34,01 %.

1.4.2. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači)

45. Upis birača koji glasuju na redovitom biračkom mjestu vrši se sustavom “pasivne registracije“, odnosno sve osobe kojima se izda važeća osobna iskaznica države BiH automatski su upisane u Središnji birački popis. Na temelju odredbi članka 3.5 Izbornog zakona BiH, mjerodavno tijelo koje vodi registar građana dostavlja podatke za ažuriranje Središnjeg biračkog popisa sukladno Zakonu o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka.¹²
46. Stanje Središnjeg biračkog popisa i broj birača te svi ostali neophodni podatci utvrđuju se na temelju podataka koji se, sukladno Jedinствenoj metodologiji i programu obrade i vođenja evidencija Središnjeg biračkog popisa, odnosno spisom kojim je utvrđena suradnja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu IDDEEA), preuzimaju svakog prvog ponedjeljka u mjesecu ili u ovisnosti od potrebe.
47. Za potrebe provedbe Lokalnih izbora 2016. godine izvršeno je ažuriranje podataka u četiri (4) termina te su urađena 4 presjeka Središnjeg biračkog popisa i to:

Prvi presjek urađen je na dan prije raspisivanja izbora 3.5.2016. godine, sa stanjem u 24,00 sata i rabljen je za izradu Privremenih izvoda iz Središnjeg biračkog popisa

¹² Za potrebe preuzimanja podataka u okvirima projekta “Pasivna registracija birača u BiH“ razvijen je aplikativni dio softvera, čija je osnovna svrha da olakša postupak prenosa podataka, određivanje biračkih mjesta i izradu Izvoda iz konačnog biračkog popisa.

i provjeru boravišta kandidata sukladno članku 4.2 stavak (1) točka 1. Izbornog zakona BiH.

Drugi presjek urađen je na dan 19.7.2016. godine i rabljen je u svrhu određivanja biračkih mjesta i pravljenja specifikacija za tiskanje glasačkih listića (75 dana prije dana održavanja izbora).

Treći presjek urađen je na dan 18.8.2016. godine i rabljen je za izradu Izvoda iz konačnog biračkog popisa koji je distribuiran na biračka mjesta (45 dana prije dana izbora).

Četvrti presjek urađen je na dan 2.10.2016. godine, odnosno na dan izbora, s ciljem utvrđivanja biračkog prava birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima.

1.4.3. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis

48. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis vrši se sustavom aktivne registracije i počeo je za Lokalne izbore 2016. godine danom raspisivanja izbora i trajao je do 19.7.2016. godine. Dostava prijavnog obrasca PRP-1 sa pratećom dokumentacijom Središnjem izbornom povjerenstvu BiH mogla se vršiti putem pošte na poštanski pretinac 450 i 451, putem faksa, elektronski e-mailom ili osobno putem protokola Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Upis izbjeglih osoba iz BiH koji imaju biračko pravo je kontinuirani proces koji se vrši tijekom cijele godine.
49. U svrhu dostupnosti obrazaca za prijavu kao i informiranja birača, danom raspisivanja Lokalnih izbora 2016. godine, 4. 5. 2016. godine, obrasci prijave, sa pratećim Vodičem za prijavu birača za glasovanje izvan BiH i obavijestima objavljeni su na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba, a biračima su bile na raspolaganju i dvije infolinije.
50. S ciljem informiranja građana BiH koji borave u inozemstvu o načinu upisa birača i glasovanja izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine, pripremljeno je i putem Ministarstva inozemnih poslova BiH, proslijeđeno veleposlanstvima i konzulatima BiH u inozemstvu 18.000 prijavnih obrazaca PRP-1; 8.100 Vodiča za glasovanje izvan BiH sa obavještenjem o načinu i rokovima za registraciju za glasovanja putem pošte, na jezicima u službenoj uporabi u BiH; a partnerima, udrugama građana i međunarodnim organizacijama u inozemstvu je upućeno 228 setova sa informativnim materijalom koji su sadržavali prijavni obrazac PRP-1, Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu u kojima se planira glasovanje za Lokalne izbore 2016. godine i Vodič za prijavu birača za glasovanje izvan BiH na jezicima u službenoj uporabi u BiH.
51. U razdoblju od 25. do 26. 5. 2014. godine svim biračima koji su bili upisani u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine upućeno je 41.175 komada personaliziranih potvrdnih obrazaca PRP-2, osobno na adrese birača putem JP "BH POŠTA" d.o.o. Sarajevo.

52. Središnje izborno povjerenstvo BiH je primilo oko 80.000 podnesaka u svezi sa podnošenjem prijava za upis birača za glasovanje izvan BiH, od čega 3.094 putem faksa, 31.037 putem e-maila sa prijavama za glasovanje putem pošte, dostavom podataka o novim adresama, zahtjevima za slanje obrazaca za registraciju, zahtjevima za provjeru podataka, kao i upite o načinu registracije i rokovima za registraciju.
53. Svi građani zainteresirani za glasovanje putem pošte imali su mogućnost da se informiraju o statusu svojih prijava putem internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Uspostavljene su dežurne infolinije u svrhu pomoći i pružanja neophodnih informacija biračima izvan BiH kao i u zemlji, a sa e-mail adrese info@izbori.ba upućeni su odgovori i pojašnjenja na upite vezano za registraciju birača.
54. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana, 12. 8. 2016. godine donijelo Odluku o utvrđivanju i objavi birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine, kao i Odluku o odbijanju upisa u Središnji birački popis podnositelja prijava, kojom je ukupno 6.718 prijava birača odbijeno za upis u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH, iz razloga jer nisu ispunjeni uvjeti propisani člankom 3.15. stavak (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH: nedostaje dokaz o identitetu (3.553), nedostaje dokaz o državljanstvu (9), nedostaje dokaz o boravištu (1.279), nedostaje obrazac (177), nepotpisan obrazac (225), nije identičan potpis (3), nečitka prijava (42), nema pravo glasa (167), više nedostataka (290), Izjava da je registriran za glasovanje putem pošte bez znanja (22), nedostaje adresa izvan BiH (102), podnesen zahtjev za registraciju u BiH (14), podnesene prijave deset i više osoba sa iste adrese (408), prijava podnesena nakon roka (427).¹³
55. Nakon isteka razdoblja za podnošenje žalbi, odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH od 25. 8. 2016. godine usvojene su žalbe 68 podnositelja prijava za glasovanje izvan BiH i navedene osobe su upisane u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH.
56. Nakon provedenog procesa upisa birača za glasovanje izvan BiH, koji je okončan 19. 7. 2016. godine, Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa za Lokalne izbore 2016. godine u Bosni i Hercegovini i objavljivanju broja birača za svaku osnovnu izbornu jedinicu od 25. 8. 2016. godine, utvrđeno je da se na izvodu iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH nalazi ukupno 65.398 birača od čega 65.111 birača koji glasuju putem pošte i 287 birača koji glasuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.

U Tablici 3. su dati podaci o broju upisanih birača za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine sa odzivom, ali bez birača za Općinu Stolac i Grad Mostar.

¹³ Sukladno odredbama Izbornog zakona BiH, prijave birača koje su pristigle nakon roka za registraciju se obrađuju nakon izbora, te se u Središnji birački popis upisuju birači koji ispunjavaju uvjete za upis.

Tablica 3. Pregled broja upisanih birača za glasovanje izvan BiH za
Lokalne izbore 2016. godine sa odzivom

	Broj upisanih birača za glasovanje izvan BiH	Broj birača koji je glasovao	Odziv
Federacija BiH	24.079	14.772	61,35%
Republika Srpska	36.916	24.536	66,54%
Brčko Distrikt BiH	2.770	1.861	67,18%
UKUPNO	63.765	41.196	64,61%

Napomena: Informacije u tablici ne sadrže podatke za općinu Stolac i Grad Mostar.

1.4.4. Problemi u postupku upisa birača u Središnji birački popis za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine

57. Prilikom slanja prijavnih obrazaca putem e-maila građani su se susretali sa problemima oko dostave kao i osiguranja važeće dokumentacije. Problemi su se u znatnoj mjeri odnosili na problematiku boravišta, odnosno nemogućnost pronalaska osoba na Popisu stanovništva iz 1991. godine (greške na podacima popisa iz 1991. godine u smislu pogrešno upisanih datuma rođenja, tehnički problemi – slova č, ž, š, imena roditelja i sl.). Znatno broj dokumenata koji se dostavljaju putem telefaksa su u najvećem broju slučajeva nečitki, što onemogućuje obradu dostavljenih prijava i usložnjava postupak obavijesti o nedostacima.
58. Određen broj građana i pored datih uputa o načinu popunjavanja i slanja prijavnog materijala, nije adekvatno popunio i dostavio prijavne obrasce sa priložima (nepotpisani obrasci, istekli i nevažeći dokumenti, nepotpune adrese, adrese u BiH, adrese bez naziva države i sl.), što je također bio jedan od razloga zbog kojeg jedan broj građana nije upisan u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH, odnosno ostali su upisani u Središnji birački popis za glasovanje na redovitom biračkom mjestu prema mjestu boravišta.

1.4.5. Zloupotreba biračkog prava

59. Tijekom razdoblja registracije za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH zaprimljeno je oko 300 izjava i obavijesti od osoba sa područja više općina (Brod, Šekovići, Brčko, Pelagićevo, Šamac, Domaljevac-Šamac, Bratunac, Zvornik, Vlasenica, Kotor-Varoš, Lopare, Milići, Modriča, Zavidovići, Prozor-Rama, Gornji Vakuf-Uskoplje, Nevesinje, Tomislavgrad, Derventa, Odžak, Kozarska Dubica, Gradačac, Orašje, Travnik, Fojnica, Cazin, Prijedor, Bijeljina, Laktaši, Dobretić, Usora, Bileća, Vukosavlje, Skender-Vakuf, Srebrenica, Rudo, Tuzla, Stanari, Trebinje, Stolac, Srebrenik, Osmaci, Novi Travnik, Jajce, Doboje, Teslić, Bosansko Grahovo, Kupres i Drvar), koje se odnose na registraciju ovih birača za glasovanje putem pošte za Lokalne izbore 2016. godine bez njihovog znanja. U predmetnim izjavama i obavijestima,

koje su prispjele putem faksa i e-maila, navodi se da su navedene adrese u prijavama netočne, te su zahtijevali da se adresa na koju su registrirani za glasovanje putem pošte bez njihovog znanja izmijeni ili da se prijave ponište i da im se omogući glasovanje na redovitom biračkom mjestu.

60. Biračima čije su formalne izjave o nepravilnostima u procesu registracije blagovremeno zaprimljene izvršena je korekcija adresa za slanje glasačkog materijala izvan BiH.
61. Svi birači čije su izjave zaprimljene nakon zaključivanja Središnjeg biračkog popisa, imali su mogućnost glasovati u općini boravišta na biračkom mjestu za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima, o čemu su pisanim putem obaviješteni, odnosno informacijom na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i putem općinskih izbornih povjerenstava.
62. U svezi sa prijavom birača za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine, Središnje izorno Povjerenstvo BiH je u razdoblju prije, kao i nakon donošenja Odluke o utvrđivanju i objavi birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine, zaprimilo više prijava političkih subjekata kao i drugih tijela i pojedinaca kojima se ukazuje na moguće nepravilnosti u procesu prijave birača za glasovanje izvan BiH. Predmetne prijave koje su pristigle do 10. 9. 2016. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH je dostavilo mjerodavnom tužiteljstvu na razmatranje i mjerodavno postupanje. Prijave koje su pristigle nakon navedenog roka su u pripremi i bit će dostavljene u narednom razdoblju.
63. Odlukom o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine od 12. 8. 2016. godine odbijen je, između ostalog, upis 408 podnositelja prijava za koje je utvrđeno da je kao adresa za dostavu glasačkog materijala izvan BiH navedena identična adresa za 10 ili više osoba.
64. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u izbornom razdoblju zaprimilo i određeni broj prijava koje se odnose na mogućnost postojanja preminulih osoba na izvodima iz Središnjeg biračkog popisa. Procedura upisa birača u Središnji birački popis regulirana je odredbama poglavlja 3. Izbornog zakona BiH. Člankom 3.5 stavak (7) i (8) Izbornog zakona BiH utvrđeno je da je za točnost i ažurnost podataka potrebnih za izradu Središnjeg biračkog popisa odgovorno tijelo mjerodavno za vođenje službenih evidencija o tim podacima, odnosno, mjerodavni matični uredi dužni su da mjerodavnom tijelu koji vodi službene evidencije o jedinstvenom matičnom broju, boravištu i boravištu državljana BiH dostavi sve promjene koje utječu na ažurnost Središnjeg biračkog popisa u pisanoj formi najkasnije u roku od sedam dana od dana kada je promjena nastala.
65. U svezi sa navedenim, Središnje izorno povjerenstvo BiH je svim izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica dana 13. 6. 2016. godine uputilo zahtjev da osoblje centara za birački popis u saradnji sa matičnim uredima izvrši kontrolu podataka sa preliminarnih izvoda iz Središnjeg biračkog popisa i provjeri da li su sa evidencije izbrisane umrle osobe.

66. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 11. 8. 2016. godine također uputilo zahtjev za ažuriranje podataka o umrlim osobama Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske, Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova, kantonalnim ministarstvima unutarnjih poslova u Federaciji BiH, IDDEEA-i, matičnim uredima u BiH i centrima za birački popis posredstvom općinskih izbornih povjerenstava u BiH, načelnicima i gradonačelnicima u BiH, podsjećanjem na relevantne odredbe Izbornog zakona BiH, te sa zamolbom da svatko iz svoje mjerodavnosti poduzme neophodne mjere kako bi se imena umrlih brisala iz evidencije Središnjeg biračkog popisa.
67. Za Lokalne izbore 2016. godine, u cilju provedbe zakonske obveze osobnog glasovanja, što je jedan od principa iz Izbornog zakona BiH i dostave osjetljivog izbornog materijala na ime birača, te sukladno preporukama OESS/ODIHR-a i Agencije za zaštitu osobnih podataka, Središnje izborno povjerenstvo BiH izmijenilo je procedure dostave osjetljivog izbornog materijala te je izborni materijal dostavljen preporučenom poštom bez povratnice.¹⁴ Za dostavni region izvan Europe (prekookeanske i ostale zemlje) poslano je 3.678 pošiljki; za dostavni region Evrope 25.268 pošiljki; i 36.165 pošiljki za dostavni region Europe – susjedne zemlje. Ukupan broj vraćenih pošiljki iznosi 7.410¹⁵. Pozitivni efekti ovakve dostave izbornog materijala ogledaju se kroz: onemogućavanje zlouporabe dostave materijala na pogrešne adrese, točna evidencija predate pošte, mogućnost online praćenja pošiljke u državama u kojima je dostupna takva usluga, mogućnost potražnice za poštu koja nije dostavljena, odnosno nije vraćena.¹⁶ Osnovni razlog za ranije zaključenje Središnjeg biračkog popisa za birače izvan BiH je vremensko razdoblje tiskanja i pakiranja glasačkog materijala te njegovo pravovremeno slanje na adrese izvan BiH. Sukladno naprijed navedenim zagovaranje skraćivanja roka od 150 dana od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora nije moguće ukoliko i dalje ostane obveza dostave izbornog materijala preporučenom poštom za birače koji glasuju putem pošte.
Žalbi na dostavu pošiljki u inozemstvo nije bilo.

¹⁴ Prvobitno je planirano da se preporučeni paket šalje poštom sa povratnicom, ali nakon konsultiranja sa poštama, zbog uvećanih troškova slanja i činjenice da sve zemlje nemaju uslugu dostave sa povratnicom, odlučeno je da se izborni materijal šalje samo preporučenom poštom bez povratnice.

¹⁵ Razlozi zbog kojih su pošiljke vraćene uključuju sljedeće: 42 – ne postoji više; 95 – ne prima; 356 – nedovoljna adresa; 232 – nepotpuna adresa; 1.983 – nepoznat; 25 – nepoznat razlog uručenja; 74 – nepoznata osoba; 834 – nepoznato; 3.257 – obaviješten, nije podigao pošiljku; 240 – odselio; 32 – otputovao; 65 – pogrešna adresa; 144 – razno i 31 – umro.

¹⁶ Negativni efekti ogledaju se kroz: rokove preuzimanja pošiljke ukoliko osoba nije na navedenoj adresi kada poštar dostavlja poštu; višestruko uvećanje troškova slanja, tenderska procedura se mora provoditi prema principima međunarodnog razreda; izmjena procedura pakiranja glasačkog materijala za birače izvan BiH (glasački materijal se se mora višestruko sortirati i usporava se proces pakiranja pošiljki, također se moraju praviti veze između preporučenog broja RR i osobnih podataka da bi se mogle napraviti otpremne poštanske knjige, uvećanje troškova pakiranja glasačkog materijala iz razloga što se na svaku pošiljku mora lijepiti broj preporuke i kreirati otpremna knjige za svaku pojedinačnu pošiljku.

1.4.6. Upis raseljenih osoba

68. Sukladno članku 1.1 stavak (1) točka 9. Izbornog zakona BiH pod raseljenim osobama se podrazumijevaju državljani BiH čiji je status raseljene osobe utvrdilo mjerodavno tijelo za pitanja raseljenih osoba sukladno zakonu.
69. Raseljene osobe koje imaju biračko pravo imale su mogućnost da se, popunjavanjem obrasca PBO-2, do 19. 7. 2016. godine, izjasne da li žele glasovati osobno u općini boravišta iz 1991. godine ili u odsustvu u općini u kojoj imaju boravište.
70. S ciljem ažuriranja podataka o raseljenim osobama u Središnjem biračkom popisu, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u ožujku 2016. godine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH uputilo zahtjev za dostavu evidencije o biračima koji imaju status raseljene osobe, za potrebe ažuriranja Središnjeg biračkog popisa u elektronskom obliku.
71. Podatke za tu kategoriju birača Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je dostavilo nakon više urgencija 9. 6. 2016. godine jer ih je bilo potrebno prikupiti iz općina, kantonalnih ministarstava, Brčko Distrikta BiH kao i ministarstva Republike Srpske. Ukupno su dostavljeni podatci za 98.765 osoba koje imaju status raseljene osobe u evidencijama mjerodavnog ministarstva. Nakon analize dostavljenih podataka utvrđeno je da biračko pravo ima, odnosno da su u Središnji birački popis upisane ukupno 78.553 osobe, dok 20.212 osoba nije pronađeno u evidencijama Središnjeg biračkog popisa, odnosno nisu dostavljeni potpuni podatci ili su dostavljeni netočni podatci.
72. Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da su jedinstveni matični brojevi (JMB) određenog broja osoba neispravni, što se ogleda u njihovoj nepotpunosti, te činjenici da određen broj JMB-a sadrži samo nule, neki su pogrešno uneseni, dok za određen broj osoba JMB nije uopće unesen. U svezi sa navedenim, osnovni problem predstavlja neažurirana i nepotpuna evidencija mjerodavnih tijela, čime je otežano identificiranje raseljenih osoba u Središnjem biračkom popisu kako bi mogli ostvariti svoja prava utvrđena člankom 20.8 Izbornog zakona BiH. Za potrebe budućeg rješavanja navedenog problema neophodno je u suradnji sa mjerodavnim tijelom izvršiti dopunu i ispravku netočno unesenih podataka u razdoblju kada se ne provode izbori kako bi bili ažurirani do početka narednih izbora.

1.4.7. Uklanjanje iz evidencije Središnjeg biračkog popisa osoba osuđenih za ratne zločine

73. Sukladno mjerodavnosti o vođenju Središnjeg biračkog popisa, a u svezi s odredbom članka 1.7 Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na temelju podataka dostavljenih od mjerodavnih tijela o osobama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora ili su izdržale kaznu zatvora zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava koju je izrekao Sud Bosne i Hercegovine, sud Republike Srpske ili sud Federacije Bosne i Hercegovine i sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ili koje se nisu povinovale naredbi da se pojave pred Sudom Bosne i

Hercegovine, sudom Republike Srpske ili sudom Federacije Bosne i Hercegovine i sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u izvještajnom razdoblju, donijela 75 odluka kojim je utvrđeno da osoba neće biti upisana u Središnji birački popis dok se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili da će ova odluka biti osnova za brisanje osobe iz Središnjeg biračkog popisa, u slučajevima kada je osoba upisana u Središnji birački popis. Iz evidencije Središnjeg biračkog popisa uklonjene su 54 osobe, dok je 21 osoba vraćena u evidencije Središnjeg biračkog popisa iz razloga izdržane kazne.

1.4.8. Glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu

74. Na temelju članka 1.5 Izbornog zakona BiH kojim je propisano da državljani BiH koji privremeno žive u inozemstvu imaju pravo glasovati osobno dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozemstvu ili poštom, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na prijedlog Ministarstva inozemnih poslova BiH dana 4. 5. 2016. godine donijelo Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inozemstvu, u kojima se planira organiziranje glasovanja za Lokalne izbore u BiH 2016. godine, a predviđeno je da se glasovanje planira u ukupno 24 države.
75. Podzakonskim spisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je predviđeno određivanje biračkog mjesta za osobno glasovanje u DKP-u BiH ako je za glasovanje na tome mjestu prijavljeno najmanje 50 birača, odnosno, izuzetno, i ukoliko za to postoje opravdani razlozi, Središnje izborno povjerenstvo BiH može donijeti odluku o glasovanju u DKP-u BiH i sa manjim brojem prijavljenih birača, pri čemu će se cijeliti financijski aspekt i tehničke mogućnosti neophodne za određivanje biračkog mjesta u svakom DKP-u BiH.
76. Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (prečišćeni tekst) od 25. 8. 2016. godine utvrđeno je da će se na Lokalnim izborima 2016. godine za državljane BiH koji privremeno žive u inozemstvu i imaju biračko pravo, organizirati glasovanje u pet (5) diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH, kako slijedi: Veleposlanstvo BiH u Beogradu (126 birača), Veleposlanstvo BiH u Beču (35 birača), Počasni konzulat BiH u Gracu (32 birača), Generalni konzulat BiH u Štutgartu (61 birača) i Generalni konzulat BiH u Minhenu (33).
77. Svim biračima koji su se izjasnili za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, a ono nije provedeno, prema odredbama Izbornog zakona BiH, glasački materijal je blagovremeno dostavljen na adrese koje su građani naveli u svojim prijavama, kako bi im bilo omogućeno glasovanje putem pošte i ostvarivanje biračkog prava.

Tablica 4. Pregled broja upisanih birača za glasovanje u DKP BiH za
Lokalne izbore 2016. godine s odzivom

DKP BiH	Birači upisani za glasovanje u DKP BiH	Birači koji su glasovali	Odziv (%)
Veleposlanstvo BiH u Beogradu	126	49	38,89%
Generalni konzulat BiH u Štuttgartu	61	31	50,82%
Generalni konzulat BiH u Minhenu	33	22	66,67%
Veleposlanstvo BiH u Beču	35	21	60,00%
Počasni konzulat BiH u Gracu	32	23	74,87%
UKUPNO	287	146	50,87%

1.4.9. Dostava izvoda iz SBP-a po zahtjevu političkih subjekata

78. Sukladno članku 3.1 stavak (4) Izbornog zakona BiH, političkim subjektima koji su ovjereni za sudjelovanje na izborima i kojima je ovjerena kandidacijska lista za sudjelovanje na izborima sukladno ovom Zakonu osigurat će se, na njihov zahtjev, izvod iz Središnjeg biračkog popisa za razinu vlasti, odnosno izbornu jedinicu u kojoj sudjeluju na izborima, u elektronskoj formi ili ispisu. S time u svezi, postupljeno je po 59 zahtjeva političkih subjekata za dostavu izvoda iz preliminarnih i konačnih biračkih popisa i izrađeni su i dostavljeni traženi izvodi u elektronskom obliku.

1.5. Koordinacija rada općinskih / gradskih izbornih povjerenstava (OIP / GIP) i centara za birački spisak

79. Izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica (u daljnjem tekstu: općinska / gradska izborna povjerenstva – OIP/GIP) imenuju se sukladno odredbama Poglavlja 2. Izbornog zakona BiH i Uputi o utvrđivanju kvalifikacija, broja i imenovanju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini¹⁷, a imenuju ih skupštine općina/općinska vijeća, uz suglasnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH¹⁸.
80. Sva izborna povjerenstva su popunjena do dana raspisivanja Lokalnih izbora 2016. godine. Općinska/gradska izborna povjerenstva u BiH imaju ukupno 559 članova, od čega je 293 muškaraca ili 52,4% i 266 žena ili 47,6%.
81. U 2016. godini po pitanju imenovanja / razrješenja članova OIP/GIP i rada OIP / GIP Središnje izbornog povjerenstva BiH je pripremljeno ukupno 111 materijala od

¹⁷ Službeni glasnik BiH, broj 6/16 i 13/16.

¹⁸ Članak 2.12 Izbornog zakona BiH.

čega se 85 odnosilo na razrješenja i imenovanja članova OIP/GIP i 26 informacija / izvješća / analiza.

82. U predmetima razrješenja i imenovanja članova OIP/GIP, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dalo suglasnost za sljedeće:

Razrješenja članova izbornih povjerenstava:

- razriješeno je dužnosti 56 članova izbornih povjerenstava u 31. općini,
- razriješena su 2 predsjednika izbornog povjerenstva u 2 općine na njihov osobni zahtjev,
- razriješen je 1 predsjednik izbornog povjerenstva (Bosanski Petrovac), za kojega je Središnje izborno povjerenstvo BiH dalo prethodnu suglasnost za razrješenje,
- razriješeno je 5 zamjenskih članova izbornih povjerenstava u 4 općine,
- nije data 1 prethodna suglasnost za razrješenje predsjednika izbornog povjerenstva (Istočni Drvar).

Imenovanja članova izbornih povjerenstava:

- imenovanje 74 člana izbornih povjerenstava u 40 općina,
- imenovanje 8 predsjednika izbornih povjerenstava u 8 općina,
- nije data suglasnost za imenovanje 15 članova izbornih povjerenstava u 13 općina, a najčešći razlog je bio da su imenovani članovi izbornih povjerenstava kandidati za izbore (članak 2.3 stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH) ili nisu ispunjavali uvjete (članak 2.2 stavak (2) Izbornog zakona BiH). Od navedenih 15 članova izbornih povjerenstava, ukupno 6 je mjerodavno tijelo imenovalo za zamjenske članove, nakon što je Središnje izborno povjerenstvo BiH imenovalo zamjenske članove.
- Središnje izborno povjerenstvo BiH je po službenoj dužnosti imenovalo 30 zamjenskih članova i predsjednika u 18 izbornih povjerenstava, s obzirom na to da mjerodavna tijela nisu izvršila njihovo imenovanje do raspisivanja Lokalnih izbora 2016. godine.

83. U 2016. godini vršena je kontinuirana korenspodencija sa izbornim povjerenstvima u BiH u smislu dostavljanja odgovora na upite izbornih povjerenstava, političkih subjekata i građana, te priprema i dostava spisa koji se odnose na realizaciju zaključaka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i obavijesti o mjerodavnom postupanju izbornih povjerenstava u svezi sa tehničkim segmentom provedbe izbornih aktivnosti i primjeni podzakonskih spisa Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

84. Tijekom 2016. godine osoblje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je koordiniralo rad centara za birački popis u smislu praćenja rada i ažuriranja podataka, dostavljanja popisa nepridruženih osoba, vršene su analize, pružena pomoć uposlenicima centara prilikom izvršavanje propisanih mjerodavnosti, koje se odnose na određivanje biračkih mjesta, pridruživanje nepridruženih birača odgovarajućem biračkom mjestu, te registraciju birača i promjenu biračke opcije. Koordinacija rada je vršena putem telefona i e-maila.

85. Centrima za birački popis je pružena pomoć u analizi i obradi 51 zahtjeva raseljenih osoba iz 7 općina, koje uposlenici Centara za birački popis nisu mogli provesti kroz aplikaciju za Pasivnu registraciju birača iz razloga što su osobe koje su podnijele zahtjev u aplikaciji imale status redovitih birača; izvršena je ručna raspodjela birača na odgovarajuće biračko mjesto za 621 birača i ukidanje ranije ručno raspoređenih birača, njih 142, po zahtjevu 4 OIP/GIP.

1.6. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine

86. Sukladno članku 2.9 i Poglavlju 4. Izbornog zakona BiH – Ovjera i kandidiranje za izbore, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerava političke subjekte za sudjelovanje na svim razinama neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, te potvrđuje i ovjerava kandidatske liste. Na temelju navedenog zakonskog okvira proces ovjere političkih subjekata i kandidatskih listi odvijao se sljedećim međusobno uvjetovanim vremenskim aktivnostima¹⁹.

1.6.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata

87. Sukladno odredbama Poglavlja 4. Izbornog zakona BiH, Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u BiH²⁰ i članka 2. stavak (1) točka 1. Upute o rokovima i redosljedju izbornih aktivnosti za Lokalne izbore 2016. godine koji će se održati u nedjelju 2. listopada 2016. godine²¹ rok za podnošenje prijave političkih stranaka i neovisnih kandidata istekao je 20. 5. 2016. godine u 16.00 sati.
88. Obрасce za prijavu preuzele su ukupno 132 političke stranke i 524 neovisna kandidata. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesene su ukupno 102 prijave političkih stranaka i 171 prijava neovisnih kandidata (od čega 58 kandidata pripadnika nacionalnih manjina).²²

¹⁹ Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata (7. 5. 2016. do 4. 6. 2016. godine; ovjera koalicija i listi neovisnih kandidata (od 5. 6. 2016. do 14. 6. 2016. godine; ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za sudjelovanje na izborima (od 22. 6. 2016. do 29. 7. 2016. godine).

²⁰ Službeni glasnik BiH, broj 37/14.

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 32/16.

²² Za Lokalne izbore 2016. godine SIP BiH je odbila ovjeru prijave koje su podnijele četiri udruge građana jer nisu politički subjekti (**Udruga građana "Naša Hercegovina"** **Bileća** za izbore za skupštine općina u osnovnim izbornim jedinicama Foča i Bileća, odnosno načelnika općine u osnovnoj izbornoj jedinici Foča (Odluka SIP BiH, br. 06-1-07-3-363/16 od 26. 5. 2016), **Izvorna srpska demokratska stranka** za izbore za skupštine općine/skupštinu grada, odnosno načelnika / gradonačelnika u osnovnim izbornim jedinicama Novi Grad, Gradiška, Prnjavor, Čelinac, Kneževo, Kotor-Varoš, Teslić, Osmaci, Šipovo, Šekovići, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Pale, Rogatica, Kalinovik, Gacko, Foča i Rudo (Odluka SIP BiH, br: 06-1-07-3-346/16 od 26. 5. 2016.), **Udruga građana "Za pravdu i red – lista Nebojše Vukanovića"**, za izbore za skupštine općine/skupštinu grada, odnosno načelnika/gradonačelnika u osnovnim izbornim jedinicama Novi Grad, Kozarska Dubica, Gradiška, Derventa, Brod, Šamac, Stanari, Lopare, Ugljevik, Teslić, Osmaci, Vlasenica, Srebrenica, Sokolac, Istočna Ilidža, Istočno Novo Sarajevo, Rogatica, Višegrad, Nevesinje, Kalinovik, Gacko, Foča, Čajniče, Prijedor, Bijeljina, Zvornik i Trebinje (Odluka SIP BiH, br: 06-1-07-3-517/16 od 26. 5. 2016. godine) i **političke organizacije "Demokratska stranka Bijeljina"** (Odluka SIP BiH, br. 06-1-07-3-593/16 od 26. 5. 2016. godine) jer nisu političke stranke osnovane u smislu odredbe članka 4.3 Izbornog zakona BiH i

Tablica 5. Pregled podnesenih prijava i ovjerenih političkih subjekata na Lokalnim izborima 2016. godine

	Ukupno prijavljeno	Ispunjavaju uvjete
Političke stranke	109	102
Koalicije	106	103
Liste neovisnih kandidata	19	17
Neovisni kandidat	317	171
Skupina građana	54	52
Udruga građana	6	6

89. Prema podacima iz službenih evidencija koje vodi Služba za reviziju financiranja političkih stranaka, zaključno sa 16. 11. 2016. godine u Bosni i Hercegovini je registrirana 161 politička stranka.²³ Međutim, prema podacima o broju prijavljenih i ovjerenih političkih stranaka za sudjelovanje na Lokalnim izborima (Tablica 5) evidentno je da neke registrirane političke stranke ne sudjeluju na izborima i ne podnose financijska izvješća, stoga je neophodno izvršiti analizu zašto ove političke stranke ne izvršavaju djelatnost za koju su registrirane.

članaka 1, 15, 17, 23 i 31. Zakona o političkim organizacijama Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 15/96), a uvidom u dostavljena rješenja mjerodavnih sudova utvrđeno je da su upisane u jedinstveni registar udruga i građana na temelju Zakona o udrugama i fondacijama Republike Srpske: Odluke SIP BiH kojima se odbija prijava ovjere navedenih udruga potvrdio je i Sud BiH (u slučaju Udruge građana "Naša Hercegovina" Bileća Rješenje Suda BiH, broj: S1 3 Iž 022121 16 Ož od 6. 6. 2016. godine; u slučaju Udruge građana "Izvorne srpske demokratske stranke" (Rješenje Suda BiH, broj: S1 3 Iž 022114 16 Iž od 6. 6. 2016. godine i u slučaju Udruge građana "Za pravdu i red – lista Nebojše Vukanovića" Rješenje Suda BiH, broj: S1 3 Iž 022123 16 Iž od 6. 6. 2016. godine. U kontekstu primjene članka 4.16 Izbornog zakona BiH koji propisuje **obvezu političke stranke ili neovisnog kandidata** da uz prijavu podnesu dokaz o uplaćenju pristojbi koju je odredilo SIP BiH, Udruge građana "Naša Hercegovina" Bileća je dana 27. 12. 2016. godine podnijela žalbu protiv Odluke SIP BiH, broj: 06-1-07-3-1513/16 od 14. 12. 2016. godine, o povratu uplaćenog novčanog iznosa za ovjeru. Činjenica da Udruge građana "Naša Hercegovina" Bileća nije politički subjekt u smislu članka 4.3 Izbornog zakona BiH i članaka 1, 15, 17, 23 i 31. Zakona o političkim organizacijama RS, te **ne ispunjava uvjete za povrat novčanog iznosa navedene pristojbe sukladno članku 4.16 Izbornog zakona BiH** potvrdio je i Sud BiH Rješenjem broj: S1 3 Iž 024234 17 Iž od 11. 1. 2017. godine. Izvorna srpska demokratska stranka je zahtjevom tražila od SIP BiH povrat novčanih sredstava uplaćenih na ime pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine koji je SIP BiH Zaključkom broj: 05-1-07-3-346/16 od 26. 01. 2017. godine odbacilo kao nedopušteno.

²³ Prema obavijesti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, od 2009. do lipnja 2015. godine mjerodavni sudovi su informirani da 158 političkih stranaka ne sudjeluju na izborima i ne podnose financijska izvješća, a sudovi utvrđuju da li su stranke zaista neaktivne i na temelju toga ih brišu iz sudskog registra. Do sada je izbrisana 151 politička stranka.

Tablica 6. Spolna struktura kandidata za Lokalne izbore 2016. godine

	OV/SO/GV/SG	Načelnici / gradonačelnici	Garantirani mandati za pripadnike nacionalnih manjina
Muškarci	17.386 (58,18%)	392 (93,80%)	125 (87,41%)
Žene	12.498 (41,82%)	26 (6,22%)	18 (12,59%)
Ukupno	29.884 (100%)	418 (100%)	143 (100%)
Ukupno	30.445		

Napomena: Podatci uključuju sve kandidate ovjerene za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine

1.6.1.1. Provjera potpisa podrške i obrada kandidatskih obrazaca

90. Provjera dostavljenih potpisa podrške uz prijavu za ovjeru političkih subjekata, sukladno odredbama poglavlja 4. Izbornog zakona BiH i Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u BiH, vršila se na temelju statističkog uzorka od 10% od ukupnog broja podnesenih potpisa podrške birača upisanih u Središnji birački popis, odnosno ukoliko nakon provjere uzorka nije utvrđen i validiran dovoljan broj potpisa, provjeravani su svi dostavljeni potpisi. Prilikom provedbe navedenog postupka Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesena su ukupno 346.559 potpisa podrške na propisanim obrascima, a od kojih je utvrđeno da 10.752 nisu zadovoljila uvjete iz članka 4.4 Izbornog zakona BiH.

1.6.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata

91. Sukladno članku 4.12 Izbornog zakona BiH, do isteka roka za podnošenje prijave za ovjeru koalicija 14.6.2016. godine, utvrđenog Uputom o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti, podneseno je ukupno 106 prijava za ovjeru koalicija i 17 prijava za ovjeru listi neovisnih kandidata za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine. Rok za ovjeru istekao je 21. 6. 2016. godine, a ovjereno je ukupno 103 koalicije i 17 listi neovisnih kandidata za sudjelovanje na Lokalnim izborima koji će se održati u nedjelju 2. 10. 2016. godine.

1.6.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za sudjelovanje na izborima

92. Sukladno odredbama članka 4.21 Izbornog zakona BiH i članka 2. stavak (2) Upute o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti, rok za podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija istekao je 4. 7. 2016. godine u 16.00 sati. Do isteka predviđenog roka, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesene su kandidacijske liste 102 političke stranke i 103 koalicije za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine, za načelnike/gradonačelnike, vijećnike/odbornike u općinskim/gradskim vijećima, odnosno skupštinama općina/gradova, kao i za popunu jamčenih mandata za pripadnike nacionalnih manjina.
93. Od ukupnog broja podnesenih kandidacijskih listi i kandidata, Središnje izorno povjerenstvo BiH je za Lokalne izbore 2016. godine ovjerilo ukupno 30.445 kandidata i to: 418 kandidata za načelnika/gradonačelnika; 29.884 za vijećnika / odbornika i 143 kandidata za jamčene mandate za pripadnike nacionalnih manjina.
94. U izvještajnom razdoblju, po zahtjevu političkih subjekata, pravnih osoba ili fizičkih osoba odgovoreno je na oko 200 spisa upućenih Središnjem izbornom povjerenstvu BiH te je evidentirano oko 3.000 telefonskih upita, po pitanju materije iz oblasti ovjere političkih subjekata i kandidiranja za sudjelovanje na izborima, a koji su se najčešće odnosili na proceduru registracije, nespojivosti, sačinjavanje kandidacijske liste, odustajanja od kandidature i sl.

1.6.4. Žrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Lokalne izbore 2016. godine

95. Središnje izorno povjerenstvo BiH je, na temelju članka 5.15 stavak (2) Izbornog zakona BiH, 21. 7. 2016. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH održalo žrijebanje elektronskim putem rabljenjem softver-modula za utvrđivanje redoslijeda, ukupno 451 političkog subjekta na glasačkom listiću za Lokalne izbore 2016. godine. Utvrđeni poredak je objavljen na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

1.7. Obuka i edukacija izborne administracije

96. Na temelju Plana i programa edukacije tijela za provedbu izbora za 2016. godinu koji je Središnje izorno povjerenstvo BiH donijelo 4. 2. 2016. godine uspješno su realizirane sljedeće aktivnosti:
 - a) U razdoblju od 29. 3. 2016. do 28. 4. 2016. godine, u 15 termina, održana je edukacija uposlenika centara za birački popis na kojoj su prisustvovala 122 novoimenovana i prethodno imenovana uposlenika centara za birački popis, 7 članova OIP/GIP i 3 općinska administratora iz 97 općina. Polaznici edukacije su upoznati sa važećim podzakonskim spisima i obvezama koje im predstoje u razdoblju pripreme i organizacije Lokalnih izbora 2016. godine, te su obavljali praktičan rad na aplikaciji za pasivnu registraciju birača i razmjenu elektronske pošte, uz asistenciju i nadzor nadzornika za rad sa centrima za birački popis, što

je uposlenicima u centrima za birački popis omogućilo da unaprijede svoje znanje i vještine za samostalan i kvalitetan rad.

- b) Edukacija novoimenovanih članova izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica je održana 11. 5. 2016. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH. Na edukaciju je pozvano 154 novoimenovana člana izbornih povjerenstava koji se prvi put imenuju u izbornu povjerenstvo iz 91 općine / grada, a edukaciji je prisustvovao 141 novoimenovani član. Tematske cjeline koje je obuhvatila navedena edukacija su sljedeće: vremenski plan i rokovnik izbornih radnji; registracija birača i Središnji birački popis; biračka mjesta, formiranje i određivanje lokacija; imenovanje biračkih odbora; organizacija i provedba izbora i rad izbornog povjerenstva.
- c) Obvezna edukacija za članove OIP/GIP na temu “*Upoznavanje sa izbornim zakonodavstvom BiH i podzakonskim spisima*“ provedena je u razdoblju od 30. 5. 2016. do 10. 6. 2016. godine u: Bihaću, Prijedoru, Derventi, Brčkom, Travniku, Goraždu, Trebinju, Mostaru, Novom Sarajevu i općini Novi Grad Sarajevo. Na edukaciju su pozvani članovi svih općinskih i gradskih izbornih povjerenstava. Edukaciji nisu prisustvovali predstavnici pet (5) izbornih povjerenstava: Krupa na Uni, Jezero, Srebrenik, Ravno i Neum. Tijekom edukacije obrađeno je 5 tematskih cjelina: izmjene Izbornog zakona BiH; informacija o aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH; izmjene provedbenih spisa; važni datumi u izbornom procesu; zaštita izbornog prava.
- d) U razdoblju od 22. 8. 2016. do 31. 8. 2016. godine u Bihaću, Banjoj Luci, Doboju, Brčkom, Trebinju, Mostaru, Livnu i Sarajevu (Ilidža i Novo Sarajevo) održane su obvezne edukacije članova izbornih povjerenstava o *Procedurama glasovanja i brojanja na dan izbora*. Iako su na edukaciju pozvani članovi svih općinskih/gradskih izbornih povjerenstava edukaciji nisu prisustvovali predstavnici tri (3) izborna povjerenstva: Fojnica, Odžak i Foča FBiH.
- e) Obuka članova biračkih odbora u DKP-ima BiH provedena je u razdoblju od 9. 9. 2016. do 18. 9. 2016. godine, sukladno Planu i programu edukacije tijela za provedbu izbora za 2016. godinu i Odlukom o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-07-860-5/16 od 25. 08. 2016. godine, kojom je utvrđeno da će se osobno glasovanje državljana BiH organizirati na ukupno pet biračkih mjesta u DKP BiH (Beograd, Beč, Grac, Minhen, Štuttgart). Nakon donošenja Odluke o imenovanju biračkih odbora u DKP-ima BiH, Središnje izbornu povjerenstvo BiH je u suradnji s Ministarstvom inozemnih poslova BiH organiziralo obuku za predsjednika i članove biračkih odbora u DKP-ima BiH, kao i njihovih zamjenika, o načinu glasovanja i brojanju kuverti s glasačkim listićima. Nakon provedene obuke izvršena je provjera znanja i uspješnim predsjednicima i članovima biračkih odbora i njihovim zamjenicima u DKP-ima BiH dodijeljeni certifikati (ukupno 31 osoba). Također tokom obuke predsjednicima biračkih odbora uručen je neosjetljivi glasački materijal za potrebe organiziranja izbora na biračkom mjestu.

97. Od 12. 5. 2016. do 30. 11. 2016. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je u okviru **Projekta predizborne pomoći Vijeća Europe za Lokalne izbore 2016. godine u BiH**²⁴ implementiralo sljedeće edukativne aktivnosti:
- a) Uz pomoć međunarodnog stručnjaka Središnje izborno povjerenstvo BiH je razvilo novu metodologiju (nastavni plan i program) za obuku izborne administracije.
 - b) U razdoblju od 1. 8. 2016. do 8. 8. 2016. godine u šest regionalnih središta (Prijeđor, Teslić, Tuzla, Zenica, Sarajevo i Mostar) održane su obuke potencijalnih trenera predsjednika i članova biračkih odbora na kojima su prisustvovala 283 polaznika od ukupno 306 pozvanih kandidata. Kandidate za potencijalne trenere su izabrala općinska/gradska izborna povjerenstva nakon provedene procedure javnog poziva za izražavanje interesa. Obuke su održane sukladno novom nastavnom planu i programu, a predavači su bili članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i uposlenici Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Predmetnom obukom su obuhvaćena pitanja izbornih procedura koje se primjenjuju na redovitim biračkim mjestima u BiH (zaduživanje izbornog materijala i uređenje biračkog mjesta dan uoči izbora, radnje koje se obavljaju prije otvaranja biračkog mjesta, otvaranje biračkog mjesta, postupak glasovanja i zatvaranje biračkog mjesta, metode utvrđivanja i evidentiranja rezultata glasovanja, pakiranje izbornog materijala i predaja istog izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice u BiH), kao i pitanja motivacije rada na biračkom mjestu i odgovornosti članova biračkih odbora. Testiranje polaznika obuke je provedeno u razdoblju od 10. 8. do 17. 8. 2016. godine na istim lokacijama. Od ukupno 278 osoba koje su pristupile testiranju njih 199 su uspješno položile test i stekle uvjete za dodjelu certifikata trenera predsjednika i članova biračkih odbora koji dodjeljuje Središnje izborno povjerenstvo BiH. Imena certificiranih trenera su evidentirana u dugoročnu bazu podataka koja je također razvijena u okviru projekta predizborne pomoći Vijeća Europe i integrirana u postojeći Jedinstveni izborni informacijski sustav Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (JIIS BiH). Na ovaj način je napravljen iskorak ka poluprofesionalizaciji izborne administracije u BiH.

²⁴ Predsjedništvo Bosne i Hercegovine svojom odlukom broj 01-50-1-2062-15/16 donesenoj na 25. redovitoj sjednici održanoj 25. svibnja 2016. godine odobrilo potpisivanje Administrativnog ugovora broj: AA.DGII.46.2016 FIMS PO br.: 505981; CEAD No (Ref. br.: AA.DGII.46.2016 FIMS PO No. 505981).

Slika 1. Sesija testiranja potencijalnih trenera – Prijedor, 10. kolovoz 2016. godine

Slika 2. Obuka potencijalnih trenera, Tuzla, 3. kolovoz 2016. godine

Slika 3. Obuka potencijalnih trenera, Mostar, 8. kolovoz 2016. godine

- c) U razdoblju od 9. 9. 2016. do 19. 9. 2016. godine 171 certificirani trener predsjednika i članova biračkih odbora koji su angažirani u okvirima projekta predizborne pomoći Vijeća Europe za Lokalne izbore 2016. godine u BiH, su u suradnji sa općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima organizirali i održali obuke za predsjednike i zamjenike predsjednika biračkih odbora. Na ukupno 160 obuka sudjelovalo je 8.119 predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora. Sedam dana nakon održane obuke općinska/gradska izborna povjerenstva su izvršila testiranje polaznika obuke i od ukupno 8.119 polaznika obuke njih 7.912 su uspješno položili test i dobili certifikat o uspješno završenoj obuci za predsjednika i zamjenika predsjednika biračkog odbora koji dodjeljuje općinsko/gradsko izbornu povjerenstvo. Imena certificiranih predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora su evidentirana u dugoročnoj bazi podataka certificiranih trenera i predsjednika biračkih odbora.
- d) Svim općinskim izbornim povjerenstvima u BiH i sudionicima obuke za trenere, obuke predsjednika i zamjenika biračkih odbora i obuke članova biračkih odbora distribuirani su Priručnici za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016. na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH koji su pripremljeni i tiskani u okvirima projekta predizborne pomoći Vijeća Europe.

Slika 4. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016.

98. Dana, 15. 9. 2016. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH organiziran je jednodnevni seminar za članove izbornih povjerenstava i potencijalne nadzornike izbornih rezultata koje imenuje izborna povjerenstva o odredbama Instrukcije o načinu unosa, obrade i kontrole izbornih rezultata za Lokalne izbore 2016. godine. Sudionici seminara su upoznati o načinu primjene Instrukcije o načinu unosa, obrade i kontrole izbornih rezultata za Lokalne izbore 2016. godine i rabljenjem aplikacije Unos i obrada izbornih rezultata.
99. Nakon održanog seminara, 21. – 22. 9. 2016. godine održana je praktična obuka nadzornika za unos i obradu izbornih rezultata koje imenuju izborna povjerenstva o načinu rabljenja aplikacije “Unos i obrada izbornih rezultata“. Obuka kojoj je prisustvovao 161 sudionik provedena je u prostorijama Glavnog centra za brojanje u tri termina, i obuhvatila je sve segmente praktičnog rada na aplikaciji. Obuku su proveli imenovani nadzornici za unos i obradu rezultata koje imenuje Središnje izborna povjerenstvo BiH.

1.8. Edukativna i promotivno-informativna kampanja

100. Sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 12. Izbornog zakona BiH, Središnje izborna povjerenstvo BiH je u 2016. godini provelo edukativnu i motivacijsku kampanju za birače sa biračkim pravom u BiH i birače koji žive izvan Bosne i Hercegovine, a u cilju njihovog pravovremenog informiranja o svim relevantnim segmentima izbornog procesa i što veće izlaznosti na predstojećim izborima.

Kampanja – Izbor biračke opcije – S ciljem informiranja birača i omogućavanja pravovremenog izbora biračke opcije, pripremljena su dva TV-Telopa, koji su se emitirali na javnim i privatnim TV-medijima u BiH: TV-Telop – birači koji žive izvan BiH, i TV-Telop – birači koji imaju status raseljene osobe. Ova kampanja trajala je od dana objave izbora do 19. 7. 2016. godine kada je istekao rok za registraciju birača putem pošte i izbora biračke opcije za raseljene osobe. Tiskani oglas “Izbor biračke opcije” objavljivan je 6 puta u tri dnevna lista na pola stranice u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Edukativna kampanja – birači izvan BiH – Na temelju Odluke o realizaciji edukacije i informiranju birača izvan Bosne i Hercegovine Središnje izborna Povjerenstvo BiH je, uz podršku Ministarstva inozemnih poslova BiH, u razdoblju od 9. 6. do 4. 7. 2016. godine organiziralo i provelo edukaciju i informiranje birača izvan BiH za Lokalne izbore 2016. godine u državama u kojim se nalazi značajan broj državljana BiH, odnosno izbjeglica i osoba koje privremeno borave izvan BiH: Hrvatska (Zagreb), Slovenija (Ljubljana), Austrija (Beč, Grac, Salzburg); Norveška (Oslo), Švedska (Štokholm, Malme), Danska (Kopenhagen), Švicarska (Bern), Sjedinjene Američke Države (Atlanta, Jacksonville, Vašington), Njemačka (Minhen, Frankfurt, Berlin, Štuttgart, Keln), Francuska (Strazbur) što je rezultiralo do sada najvećim brojem registriranih birača za glasovanje u DKP BiH (287)²⁵ i za glasovanje putem pošte (65.111)²⁶. Na sastancima sa predstavnicima BiH

²⁵ Na Općim izborima 2014. godine za glasovanje u DKP BiH registrirano je 245 birača.

²⁶ Na Općim izborima 2010. godine za glasovanje putem pošte registrirano je 36.673 birača; na Lokalnim izborima 2012. godine 37.359 birača; a na Općim izborima 2014. godine 42.128 birača.

dijaspose i udruga koja okupljaju državljane BiH iskazano je zadovoljstvo i data podrška ovakim aktivnostima, a neophodno je istaknuti uključenost udruženja u proces registracije birača za glasovanje putem DKP-a ili pošte.

Pozitivni efekti edukativne kampanje za birače izvan BiH se ogledaju u sljedećem: birači su dobili informacije o postupku prijave za glasovanje, koja prisutnim na edukaciji nije bila u potpunosti poznata; važnosti dostavljanja važećih identifikacijskih dokumenata i potpune dokumentacije prilikom registracije; važnosti točne adrese i kontakt-podataka, zbog eventualnog otklanjanja nepravilnosti ili dostavljanja nedostajućih podataka; razlozima odbijanja prijave, što je izazvalo poseban interes prisutnih na edukaciji; blagovremenom informiranju o mogućnostima glasovanja državljana BiH koji se nalaze na privremenom radu u inozemstvu, kao i izbjeglica; mogućnostima glasovanja u DKP-ima; ulozi veleposlanstava i konzulata u osiguravanju potrebnih dokumenata za registraciju za glasovanje; mogućnostima uvida o odobravanju/odbijanju registracije i mogućnost žalbe. Sve navedeno je rezultiralo smanjenim brojem slučajeva zlouporabe osobnih dokumenata za registraciju za glasovanje putem pošte.

Kampanja “Kako glasovati” – Cilj edukativne kampanje “Kako glasovati” bio je upoznavanje birača sa svim razinama vlasti za koje se provode Lokalni izbori 2016. godine te o načinu ispravnog popunjavanja glasačkih listića. Ova kampanja je trajala od 1. 9. 2016. do 2. 10. 2016. godine. Tiskani oglas “Kako glasovati” objavljivan je 5 puta u tri dnevna lista na pola stranice u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Motivacijska kampanja – Cilj motivacijske kampanje je bio da se birači animiraju da u što većem broju izađu na izbore i ostvare svoje biračko pravo. Pripremljena su četiri (4) TV-spota i radiodžingla koji su emitirani na svim javnim TV-stanicama i većini privatnih TV-stanica. Motivacijski spotovi i radiodžinglovi emitirani su od 6. 9. 2016. do 2. 10. 2016. godine, a namijenjeni su ženama, osobama s invaliditetom, mladim, dok je opći motivacijski TV-spot namijenjen svi biračima. Kao i ranijih godina, strategija edukativne i motivacijske kampanje za potrebe izbora provedena je putem elektronskih medija, tiskanih medija te produkcijskih plakata za isticanje na biračkim mjestima. Zbog pravovremene informiranosti birača i svih aktera u izbornom procesu, na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH također je objavljivan edukativno-informativni materijal.

Informativno-motivacijska kampanja – projekat predizborne pomoći Vijeća Europe za Lokalne izbore u BiH 2016. godine – U razdoblju od 1. 9. 2016. godine do 30. 9. 2016. godine Središnje izbornog povjerenstvo BiH je u saradnji sa agencijom Via Media organiziralo i provelo informativno-edukativnu kampanju za tri ciljne skupine: žene, nacionalne manjine i osobe starije životne dobi. Kampanja čiji cilj je bio podizanje svijesti birača iz navedenih ciljnih skupina i njihovo aktivnije uključivanje u izborni proces je provedena u 10 gradova: Sarajevu, Banjoj Luci, Tuzli, Bijeljini, Bihaću, Brčkom, Širokom Brijegu, Trebinju, Zenici i Livnu. U navedenim gradovima na najprometnijim ulicama i trgovima bili su postavljeni brendirani promotivni punktovi, a za potrebe kampanje angažirani su promoteri koji su vršili aktivnu promociju kampanje te na susretljiv način prilazili ciljnim skupinama. U različitim jezičkim varijantama, identičnog stila i dizajna urađen je

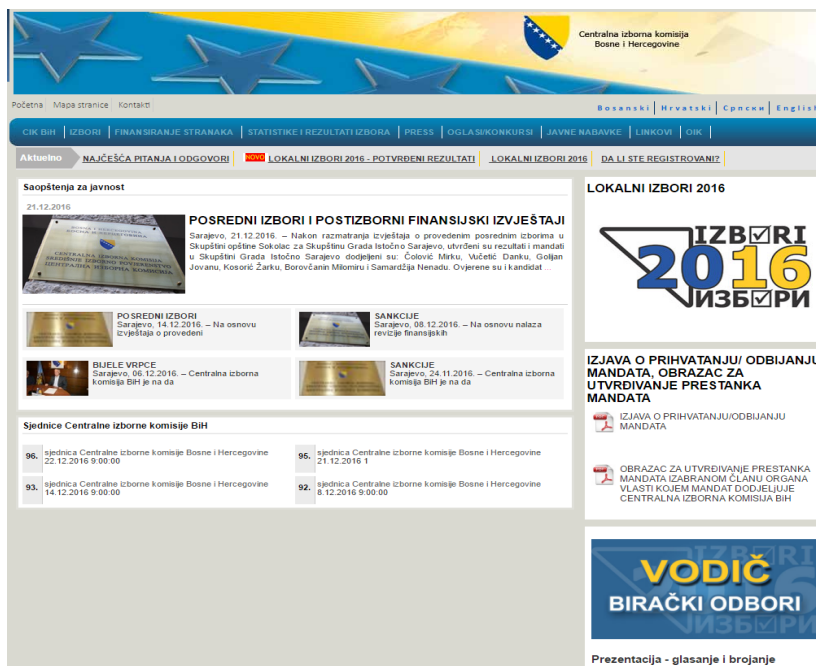
informativni letak za tri ciljne skupine, kao i tri videotelopa (tri jezičke verzije za tri ciljne skupine) koji su bili prikazivani putem bizzboard ekrana (digitalnog outdoor medija prilagođenog za svakodnevno oglašavanje). Prema evidenciji i agencijskoj procjeni, svaki događaj je u prosjeku posjetilo 348 osoba odnosno ukupno 3.480 osoba. Osobe starije životne dobi su bile zastupljenije u odnosu na ciljnu skupinu žene, dok su pripadnici nacionalnih manjina bili najmanje zastupljeni, odnosno 14% od svih posjetitelja događaja, a pretpostavka je da je informacija učinjena dostupnom za ukupno 10.440 građana.

Slika 5. Informativno-motivacijska kampanja u okviru projekta predizborne pomoći Vijeća Europe za Lokalne izbore 2016. godine

Informiranje birača “SMS CENTAR” – Svaki birač je slanjem svog JMB putem SMS poruke na broj 091 12 12 12 mogao provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta. Broj je bio jedinstven za korisnike svih mobilnih mreža u BiH. Telop sa brojem SMS centra prosljeđen je svim javnim TV i radiostanicama u BiH, a na SMS broj je zaprimljeno ukupno 44.279 poruka.

101. Zbog pravovremene informiranosti birača i svih aktera u izbornom procesu, internetska stranica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je kontinuirano i pravovremeno ažurirana. Sve informacije značajne za izborni proces, odluke, priopćenja, statistike, podzakonski spisi i normativi na taj način bili su na raspolaganju javnosti.
102. Središnje izborni povjerenstvo BiH je na svojoj internetskoj stranici kreiralo zasebnu stranicu namijenjenu Lokalnim izborima 2016. godine u BiH. Na glavnom izborniku na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je postavljen link Lokalni izbori 2016. koji korisniku olakšava pronalaženje svih informacija relevantnih za Lokalne izbore 2016. godine.

Slika 6. Link za Lokalne izbore 2016. godine.

Izvor: www.izbori.ba

Slika 7. Zasebna stranica Lokalni izbori 2016.

Izvor: www.izbori.ba

1.9. Sigurnosni aspekti Lokalnih izbora 2016. godine

103. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u drugoj polovini svibnja mjeseca 2016. godine obavijestilo Ministarstvo sigurnosti BiH, relevantna ministarstva unutarnjih poslova i sigurnosne agencije da je 4. 5. 2016. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini.

104. Sukladno odredbama članka 14. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine²⁷, člankom 62. stavak (1) Zakona o upravi²⁸, a u svezi sa člankom 2.1 stavak (3) Izbornog zakona BiH, koji propisuje da su “sva tijela vlasti na svim razinama i zvaničnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obvezni pomagati organima mjerodavnim za provedbu izbora”, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je dana 15. 7. 2016. godine donijelo odluku o imenovanju **Radne skupine za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Lokalnih izbora u BiH (listopad 2016.)**²⁹.
105. Radnu skupinu za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Lokalnih izbora u BiH (listopad 2016.) su činili predstavnici Direkcije za koordinaciju policijskih tijela (predsjedatelj), Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Granične policije BiH, Obavještajno-sigurnosne agencije BiH i Ministarstva sigurnosti BiH.
106. Zadatak Radne skupine je bio praćenje realizacije aktivnosti vezanih za osiguranje objekata i distribucije izbornog materijala, razmjena informacija sa mjerodavnim policijskim agencijama u BiH o mogućim protupravnim ponašanjima u svezi s Izbornim zakonom BiH sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH, te ostvarivanje konstituirane suradnje sa drugim Operativnim štabovima za sigurnost Lokalnih izbora u BiH koju su formirale policijske agencije za vršenje poslova iz svoje mjerodavnosti, a u cilju postizanja maksimalnog stupnja sigurnosnih uvjeta za neometano održavanje izbornog procesa u BiH.
107. Odlukom Radne skupine za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Lokalnih izbora u BiH (listopad 2016.) formiran je **Operativni štab akcije “Lokalni izbori 2016.”**, broj 20-50-04-4-976-16 od 5. 9. 2016. godine, koji je okupljao policijska tijela u BiH, a čiji zadatak je bio provedba i koordinacija operativnih aktivnosti.
108. Na dan održavanja Lokalnih izbora, 2. 10. 2016. godine sve informacije su prikupljane u operativno-komunikacijskom centru 112 Ministarstva sigurnosti BiH, a zatim prosljeđivane Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
109. Policijski službenici ministarstava unutarnjih poslova i sigurnosnih agencija od rujna 2016. godine do daljnjeg obavljaju poslove fizičkog osiguranja zgrade Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i skladišta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a od rujna do kraja prosinca 2016. godine su obavljali poslove fizičkog osiguranja Glavnog centra za brojanje te osiguranje distribucije i pratnje konvoja s izbornim materijalom i pratnje izbornog materijala do Glavnog centra za brojanje. Operacije na terenu je koordinirao Operativni štab akcije ”Lokalni izbori 2016.“ na čelu sa Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela.
110. U svezi s događajima u općini Stolac gdje je na dan izbora 2. 10. 2016. godine došlo do incidenata na pojedinim biračkim mjestima Operativni štab akcije ”Lokalni izbori 2016.“ je u više navrata ostvario kontakte sa Ministarstvom

²⁷ “Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09.

²⁸ “Službeni glasnik BiH“, br. 32/02 i 102/09.

²⁹ Odluka, broj 12-01-04-7-4000-13/16 od 15.7.2016. godine.

unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona, operativnim dežurstvom Federalne uprave policije, Operativnim dežurstvom Policijske stanice Stolac i na temelju procjene sigurnosne situacije osigurano je pojačano policijsko prisustvo na području općine Stolac, a policijski djelatnici su u suradnji sa kantonalnim tužiteljstvom poduzeli potrebne mjere i radnje na dokumentiranju navedenih događaja.

111. Od dana održavanja Lokalnih izbora 2016. godine Operativni štab akcije "Lokalni izbori 2016." Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, na dnevnoj osnovi, dostavlja izvješće o sigurnosnoj situaciji u općini Stolac.

1.10. Rad Glavnog centra za brojanje

112. Postupajući prema odredbi članka 2.9 stavak (1) točka 2. i članka 5.22 stavak (2) i (3) Izbornog zakona BiH, Središnje izbornog povjerenstvo BiH je:

- na 20. sjednici, održanoj 28. 4. 2016. godine, donijelo Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Lokalne izbore 2016. godine³⁰,
- na 31. sjednici, održanoj 16. 6. 2016. godine, donijelo Odluku o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Lokalne izbore 2016. godine,
- na 48. sjednici, održanoj 25. 8. 2016. godine donijelo Odluku o imenovanju glavnog nadzornika, zamjenika glavnog nadzornika, nadzornika za obradu, unos i potvrdu rezultata glasovanja i nadzornika za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i drugog izbornog materijala na Lokalnim izborima 2016. godine,
- na 49. sjednici, održanoj 1. 9. 2016. godine, donijelo Odluku o imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje.

113. Glavni centar za brojanje je bio smješten u objektu "ZOI 84" d.o.o. OC "Zetra" u Sarajevu i u njegovom radu, osim uposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, sudjelovali su i vanjski suradnici, njih ukupno 403, koji su bili raspoređeni u 3 (tri) smjene, na bazi 24-satnog radnog dana. Radilo se uglavnom o osobama sa stečenim iskustvom na istim poslovima, izabranim na javnom natječaju.

114. U razdoblju od 2. do 17. 10. 2016. godine u Centru za brojanje prebrojano je ukupno 55.840 glasačkih paketa sljedećih kategorija:

- 38.592 glasačkih paketa birača izvan BiH,
- 141 glasački paket birača koji su glasovali u DKP BiH,
- 3.696 glasačkih paketa birača koji su glasovali u odsutnosti,
- 10.589 glasačkih paketa birača koji su glasovali putem mobilnog tima i
- 2.822 glasačkih paketa birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićem.

³⁰ Službeni glasnik BiH, broj 32/16.

115. Prema odlukama, u Glavnom centru za brojanje, vršeno je ponovno brojanje za 65 biračkih mjesta.

1.11. Promatrači izbornog procesa

116. Pitanje promatranja izbornog procesa regulirano je odredbama članaka 17.3, 17.4 i 17.5 stavak (2) Izbornog zakona BiH i Uputstvom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini³¹.
117. Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditiralo je ukupno 6.830 promatrača i to 109 promatrača u ime 17 političkih subjekata, 6.388 promatrača u ime 36 udruga građana, od čega 4.200 promatrača iz 6 udruga Koalicije “Pod lupom“ i 333 međunarodna promatrača iz 20 međunarodnih organizacija.
118. Prema podacima dostavljenim Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, općinska /gradska izborna povjerenstva su akreditirala 61.775 promatrača političkih subjekata za promatranje rada izbornih povjerenstava, centara za birački popis i rada na biračkim mjestima.
119. Promatračka misija Kongresa lokalnih i regionalnih tijela vlasti Vijeća Europe je rasporedila 33 promatrača, dok je promatračka misija Udruge svjetskih izbornih tijela (A-WEB) sa sjedištem u Incheonu, Republika Koreja, na biračkim mjestima u regiji Sarajeva, Banje Luke i Mostara rasporedila 33 promatrača iz 18 država svijeta na čelu sa dr. Nasimom Zaidijem, glavnim izbornim povjerenikom Izbornog povjerenstva Indije.
120. U konačnom izvješću promatračke misije A-WEB-a je konstatirano da su izborni stručnjaci iz cijelog svijeta promatrali glasovanje i prebrojavanje glasova na slobodan i objektivan način. Generalna ocjena je da je proces glasovanja i prebrojavanja glasova proveden na transparentan i fer način na biračkim mjestima koja su posjetili sudionici misije. Ukupna ocjena je da nisu uočena veća kršenja izbornog zakona.³²

³¹ Službeni glasnik BiH, broj 37/14.

³² FINAL REPORT OF THE 2016 A-WEB ELECTION VISITOR PROGRAM (EVP) TO THE LOCAL ELECTIONS ON 2 OCTOBER IN BOSNIA AND HERZEGOVINA (BiH) December 2016, str. 5.
<http://www.aweb.org/eng/bbs/B0000088/view.do?ntId=10611&menuNo=300071>.

Slika 8. Promatračka misija A-WEB, Sarajevo, listopad 2016.

Izvor: <https://www.facebook.com/thisisAWEB/>

121. S ciljem što lakšeg praćenja izbornog procesa u BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 30. 9. 2016. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH organiziralo trening za međunarodne promatrače, na kojem su promatrači upoznati s njihovim pravima i obvezama pri praćenju izbornog procesa, a prezentiran im je i video o radu biračkog odbora na dan izbora.

Slika 9. Seminar za promatrače izbornog procesa – Sarajevo, 30. 9. 2016.

Promatračima su podijeljeni Priručnici za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016. koji su dostupni na jezicima u zvaničnoj uporabi u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku, a koji su pripremljeni i tiskani uz financijsku podršku Vijeća Europe u okvirima projekta predizborne pomoći.

Slika 10. Priručnik za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2016.

1.12. Dan održavanja Lokalnih izbora 2. 10. 2016. godine

122. Na dan izbora birači su glasovali na 5.202 biračka mjesta u Bosni i Hercegovini i 5 biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu (Veleposlanstvo BiH u Beogradu i Beču, Generalni konzulat BiH u Štutgartu i Minhenu, Počasni konzulat BiH u Gracu. Podatci ne uključuju biračka mjesta u općini Stolac gdje je izborni proces prekinut.
123. Sva biračka mjesta, na dan izbora, u DKP-ima BiH su otvorena na vrijeme dok je u BiH evidentirano kašnjenje na pojedinim biračkim mjestima iz sljedećih razloga:
- kašnjenja do 1 sat iz tehničkih razloga (ponovnog brojanja glasačkih listića, kašnjenje osoblja biračkog mjesta, nestanka električne energije, nezgoda u saobraćaju, pregleda biračkog mjesta od policijskog osoblja i slično), na 63 biračka mjesta u ukupno 29 općina³³;
 - kašnjenje u 2 općine zbog aktivnosti promatrača, koji su intervenirali na rad biračkog odbora (Drvar i Kladanj);
 - prema informaciji iz OIP Velika Kladuša, predsjednik biračkog odbora 001A029B je neosnovano odbio otvaranje biračkog mjesta na vrijeme zbog postojanja političkog plakata u blizini biračkog mjesta. OIP Velika Kladuša je imenovala novog predsjednika i na licu mjesta izvršila kontrolu navoda, te utvrdila da je sporni plakat na granici dozvoljene udaljenosti od biračkog mjesta. OIP Velika Kladuša je zatražilo od političkog subjekta da izvrši

³³ Cazin, Bihać, Bosanska Krupa, Bužim, Novi Grad, Derventa, Pelagićevo, Gradačac, Sanski Most, Banja Luka, Čelinac, Srebrenik, Čelić, Ključ, Drvar, Dobretići, Mrkonjić-Grad, Teslić, Zenica, Kladanj, Novi Travnik, Breza, Prozor-Rama, Jablanica, Centar Sarajevo, Stari Grad Sarajevo, Foča (FBiH), Foča i Trebinje.

uklanjanje plakata, jer je bio nepristupačan i birački odbor ga nije mogao ukloniti. Biračko mjesto je otvoreno u 08:05 sati;

- prema informacijama koje su zaprimljene u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, u Općini Trnovo na biračkom mjestu Šabići dogodilo se okupljanje građana na oko 40 metara od ulaza pri čemu se dijelila hrana; nisu uočena stranačka obilježja, a to je navodno uobičajeno i nisu simpatizeri samo jedne stranke nego više njih. Zatražena je potpuna informacija i eventualna intervencija u navedenom slučaju, a prema informaciji predsjednika biračkog odbora 141A002 Šabići na ovom biračkom mjestu nisu uočene nikakve nepravilnosti niti bilo kakve aktivnosti političkih stranaka koje narušavaju izborne propise;
 - u izornoj jedinici Zenica, po jedan član biračkog odbora na biračkim mjestima 093A029, 093A070B i 093A110 nisu došli u propisano vrijeme na biračka mjesta, zbog čega su evidentirana kašnjenja u otvaranju biračkih mjesta od 15 do 50 minuta;
 - u izornoj jedinici Pelagićevo, na glasačkom mjestu 026B010 dva birača čija imena se ne nalaze na izvodu biračkog popisa na ovom biračkom mjestu, fizički su napali članove biračkog odbora i prevrnuli glasačku kutiju sa listićima. Policija je obavila uviđaj; navedenim osobama je objašnjen postupak i mogućnost glasovanja, te su udaljeni sa lica mjesta;
 - u izornoj jedinici Prozor-Rama, na biračkom mjestu 125A009 bili su postavljeni plakati političkih subjekata, koji su prema zahtjevu OIP Prozor-Rama uklonjeni iz kruga biračkog mjesta. Na zahtjev Središnjeg izbornog povjerenstva BiH od OIP Prozor-Rama je zatraženo da na biračkom mjestu 125A025 provjeri da li ima neregularnosti u smislu okupljanja građana u krugu od 50 metara, što se smatra područjem biračkog mjesta i lobiranja za koga birači glasuju. Prema informaciji OIP Prozor-Rama intervenirala je policija i otklonjene su navedene neregularnosti na biračkom mjestu.
124. Na infoliniji primljeno je ukupno 220 poziva. Pozivi su se odnosili na provjere biračkih mjesta (158), zahtjevima za glasovanje putem mobilnog tima (10 poziva) od osoba koje su se neposredno pred izbore povrijedili ili razboljeli i nisu u mogućnosti pristupiti glasovanju na redovitom biračkom mjestu; pozivi vezani za glasovanje izvan BiH (10) koje su se odnosili u najvećem broju na birače čije prijave za glasovanje izvan BiH su odbijene, te o kašnjenju u prijemu pošiljki sa glasačkim materijalom; 10 prigovora koji su se odnosili na nemogućnost glasovanja birača zbog isteklih dokumenata, promjene dokumenata u međuvremenu, uočene nepravilnosti birača na biračkom mjestu, nemogućnost pronalaska birača na biračkom mjestu itd. Ostali pozivi (20) su se odnosili na probleme osoba koje je neko bez njihovog znanja prijavio za glasovanje putem pošte, traženje informacija vezano za dešavanja u općini Stolac, a na sve upite je pružen adekvatan odgovor strankama ili su upućeni na mjerodavna tijela.

1.13. Utvrđivanje izbornih rezultata

125. Prvi preliminarni rezultati Lokalnih izbora 2016. godine su objavljeni u ponoć na dan izbora 2. 10. 2016. godine i nakon toga su osvježavani na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sukladno članku 5.29a Izbornog zakona BiH – dva puta tijekom naredna 24 sata; u narednih pet dana svaka 24 sata; narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.
126. Nakon objedinjavanja i kontrole rezultata Središnje izborne povjerenstvo BiH je, u zakonom utvrđenom roku (30 dana od dana objavljivanja izbora), na 79. sjednici održanoj 1. 11. 2016. godine, donijela Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini, koji su održani 2. listopada³⁴. Potvrđivanje rezultata Lokalnih izbora obavljeno je u svim izbornim jedinicama u kojima su provedeni lokalni izbori, osim za izbornu razinu Stolac, za općinsko vijeće i načelnika općine Stolac zbog prekida izbornog procesa na dan izbora.
127. Nakon provedenih Lokalnih izbora 2016. godine pripremljeno je 3.262 uvjerenja za izabrane zvaničnike, jednak broj izjava o prihvatanju/odbijanju mandata, potvrda o prijemu uvjerenja o dodjeli mandata i izjava o imovinskom stanju. Svečano uručenje uvjerenja o dodjeli mandata za novoizabrane načelnike / gradonačelnike općina upriličeno je u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH dana 8. 11. 2016. godine, pri čemu su ovlaštenim osobama u ime općina uručena i uvjerenja za novoizabrane vijećnike/odbornike, te prateća dokumentacija.
128. Na Lokalnim izborima 2016. godine od 140 potvrđenih mandata za načelnika / gradonačelnika, 134 mandata ili (96%) su pripali muškarcima, a 6 ili (4%) ženama. Žene su izabrane za načelnice u općinama: Istočni Drvar, Jezero, Kalinovik, Novo Goražde, Mrkonjić-Grad i Visoko.
129. U općinska/gradska vijeća i skupštine općina/gradova ukupno je izabrano 3.119 nositelja mandata, od čega 2.544 muškarca i 575 žena od čega je 26 predstavnika nacionalnih manjina (23 muškarca i 3 žene).
130. Starosna struktura nositelja mandata je sljedeća: 472 nositelja mandata su mlađi od 30 godina, od čega je 313 muškaraca i 159 žena, dok 2.647 nositelja mandata su starosti 30 i više godina, od čega je 2.231 muškaraca i 416 žena.
131. Nakon provedenih Lokalnih izbora 2016. godine i potvrđivanja rezultata izbora, 109 izabranih zvaničnika odbilo je prihvatiti osvojeni mandat te je proveden postupak provjere sljedećih kvalificiranih kandidata, i doneseno 109 upravnih akata kojima je mandat dodijeljen sljedećim kvalificiranim kandidatima.

³⁴ Službeni glasnik BiH, broj 82 /16.

1.14. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju

132. Člankom 15.8 stavak (1) i (2) Izbornog zakona BiH propisano je da su kandidati izabrani na svim razinama vlasti dužni, u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenom glasniku BiH, na posebnom obrascu, predati Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju, kao i da izabrani član tijela vlasti na svim razinama dužan je da Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnese izvješće o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata u smislu članka 1.10 stavak (1) točke 1), 4), 5), 6), 7) i 8) ovog Zakona.
133. Sukladno navedenim izmjenama relevantnih odredaba članka 15.7 Izbornog zakona BiH koje se odnose na dostavu obrazaca o imovinskom stanju, izvršene su izmjene Uputa o izgledu i načinu ispunjavanja obrasca izjave o imovinskom stanju.
134. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2016. godini razvilo aplikaciju za imovinske kartone, koja će omogućiti, pored evidencije dostavljenih izjava o imovinskom stanju, i unos podataka iz navedenog obrasca za izabrane zvaničnike. Navedena aplikacija tehnički zadovoljava uvjete da se podatci iz obrasca izjave o imovinskom stanju izabranog zvaničnika objavljuju na zvaničnoj internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, odnosno učine dostupnim javnosti, poštujući Zakon o zaštiti osobnih podataka.
135. U razdoblju od studenoga 2016. godine vršen je prijem i evidentiranje dostavljenih izjava o imovinskom stanju izabranih zvaničnika kojim je prestao i počeo mandat u mandatnom sazivu 2012. – 2016. godina, odnosno 2016. – 2020. godina. Do 14. 12. 2016. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavljeno je ukupno 3.553 obrazaca izjave o imovinskom stanju.

1.15. Povrat pristojbe

136. Sukladno članku 4.16 Izbornog zakona BiH, Odlukom o visini pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine ³⁵određena je visina novčane pristojbe:
 - 1.000,00 KM za političku stranku koja se kandidira u sjedištu stranke za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine, gradsko vijeće, odnosno skupštinu grada, te po 100,00 KM za kandidiranje u svakoj novoj izornoj jedinici, za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine, gradsko vijeće, odnosno skupštinu grada;
 - 1.000,00 KM za političku stranku koja se kandidira u sjedištu stranke za načelnika općine ili gradonačelnika, te po 100,00 KM za kandidiranje u svakoj novoj izornoj jedinici za načelnika općine ili gradonačelnika;

³⁵ Službeni glasnik BiH, broj 32/16.

- 1.000,00 KM za neovisnog kandidata koji se kandidira za načelnika općine ili gradonačelnika, ili ako se kandidira za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine, Skupštinu Brčko Distrikta BiH, skupštinu grada.
137. Na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 17, a u svezi članka 4.16 Izbornog zakona BiH Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 14. 12. 2016. godine, donijelo Odluku o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru, uplaćenog za ovjeru prijave za sudjelovanje političkih subjekata na Lokalnim izborima 2016. godine.
138. Sukladno posljednjim izmjenama Izbornog zakona BiH iz 2016. godine, navedenom odlukom je utvrđeno da će se povrat novčanog iznosa pristojbe za ovjeru izvršiti na transakcijske račune političkih subjekata kako slijedi:
- političkim strankama koje su osvojile više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u toj izbornoj jedinici ili 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani načelnik/gradonačelnik, samostalno ili u okvirima koalicije (ukupno 85 političkih stranaka);
 - neovisnim kandidatima koji su osvojili više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u toj izbornoj jedinici ili 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani načelnik/gradonačelnik (ukupno 32 neovisna kandidata);
 - neovisnim kandidatima na listi neovisnih kandidata koje su osvojile više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u toj izbornoj jedinici (ukupno 13 listi neovisnih kandidata).
139. Posljednjim izmjenama članka 4.16 Izbornog zakona BiH nije utvrđen povrat pristojbe za ovjeru političkim subjektima čija je ovjera djelimice ili u potpunosti odbijena.
140. Dana, 14. 12. 2016. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je na svojoj 93. sjednici donijelo Odluku o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru političkim strankama u iznosu od 207.800,00 KM i neovisnim kandidatima u iznosu od 156.000,00 KM što čini ukupno 363.800,00 KM.

2. PROVEDBA POSREDNIH IZBORA

2.1 Posredni izbori za Gradsko vijeće Grada Sarajeva i Skupštinu Grada Istočno Sarajevo

141. Središnje izborno povjerenstvo BiH, sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 6. Izbornog zakona BiH, potvrđuje i ovjerava kandidacijske liste i kandidate za sve razine neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH.
- Središnje izborno povjerenstvo BiH, sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 9. Izbornog zakona BiH, utvrđuje i potvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih

izbora obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH, ovjerava da su ti izbori provedeni sukladno ovom Zakonu i objavljuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim Zakonom.

2.1.1. Izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva

142. Način izbora vijećnika Gradskog vijeća Grada Sarajeva utvrđen je člankom 13.10 i 13.5 Izbornog zakona BiH³⁶, člankom 22. i 23. Statuta Grada Sarajeva³⁷ i Poglavljem VIII Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH (u daljnjem tekstu: Uputa)³⁸. Grad Sarajevo čine sljedeće općine: Stari Grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo, Novi Grad Sarajevo.
143. U izvještajnom razdoblju, gradske općine u sastavu Grada Sarajeva su dostavile kandidacijske liste na ovjeru i potvrđivanje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a u svezi s navedenim okončane su sljedeće aktivnosti:
- dana 6. 12. 2016. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri devet (9) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 28 kandidata iz Općine Novi Grad Sarajevo za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva;
 - dana 14. 12. 2016. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri osam (8) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 28 kandidata iz Općine Stari Grad Sarajevo za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva;
 - dana 14. i 21. 12. 2016. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri deset (10) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 28 kandidata iz Općine Novo Sarajevo za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva;
 - dana 22. 12. 2016. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri osam (8) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 28 kandidata iz Općine Centar Sarajevo za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Sarajeva.
144. Na temelju posrednih izbora provedenih u općinskim vijećima za Gradsko vijeće Grada Sarajeva Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo sljedeće odluke:
- dana 14. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Novi Grad Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, kojom je dodijeljeno ukupno sedam (7) mandata. Protiv navedene odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH vijećnik Općinskog

³⁶ Službeni glasnik BiH, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16.

³⁷ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 12/98, 14/98, 25/05, 23/08 i 32/08.

³⁸ Službeni glasnik BiH, broj 38/14 i 90/16.

vijeća Novi Grad Sarajevo Hasan Hodžić je izjavio žalbu Apelacijskom odjelu Suda BiH, a ona je rješenjem Apelacijskog odjela Suda BiH broj: S1 3 Iž 024271 17 Iž od 24. 01. 2017. godine odbijena.

- dana 29. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Novo Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, kojom je dodijeljeno ukupno sedam (7) mandata;
- dana 29. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Centar Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, kojom je dodijeljeno ukupno sedam (7) mandata;
- dana 29. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Stari Grad Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, kojom je dodijeljeno ukupno sedam (7) mandata.
- Na temelju utvrđenih rezultata posrednih izbora provedenih u svezi sa članom 13.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine u općinskim vijećima Stari Grad Sarajevo, Novi Grad Sarajevo, Centar Sarajevo i Novo Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 4. sjednici, održanoj 26. 01. 2017. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Gradsko vijeće Grada Sarajeva. U Gradsko vijeće Grada Sarajeva izabrani su sljedeći vijećnici:
 - **vijećnici iz Općinskog vijeća Stari Grad Sarajevo:** Skaka Abdulah, Talić Adnan, Miladin Almedin, Stojnić Dado, Dodik Vedran, Handžić Vibor i Simonović Srđan;
 - **vijećnici iz Općinskog vijeća Centar Sarajevo:** Fazlić Samir, Katica Velija, Srna Sead, Uk Nihad, Grebović Nuko, Dreković Tea i Lazović Miro;
 - **vijećnici iz Općinskog vijeća Novo Sarajevo:** Bahtanović Hazim, Srdić Srđan, Peleš Stroil Barbara, Živanović Miroslav, Gavrić Igor, Hafizović Reuf i Omukić Snežana;
 - **vijećnici iz Općinskog vijeća Novi Grad Sarajevo:** Gabela Edina, Velić Lana, Fijuljanin Sanela, Peštek Enes, Biber Bajro, Vukadin Toni i Jurić Mira.

2.1.2. Izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo

145. Način izbora odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo utvrđen je člankom 13.10 i 13.5 Izbornog zakona BiH³⁹, Izbornim zakonom Republike Srpske⁴⁰, člankom 21. i 30. Statuta Grada Istočno Sarajevo⁴¹ i Poglavljem VII. Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini

³⁹ Službeni glasnik BiH, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16.

⁴⁰ Službeni glasnik RS, br. 34/02, 35/03, 24/04, 19/05 i 24/12.

⁴¹ Službene novine Grada Istočno Sarajevo, br. 20/05.

obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Uputa)⁴². Grad Istočno Sarajevo čine sljedeće općine: Istočno Novo Sarajevo, Istočna Ilidža, Pale, Sokolac, Trnovo i Istočni Stari Grad.

146. U izvještajnom razdoblju, gradske općine u sastavu Grada Istočno Sarajevo su dostavile kandidacijske liste na ovjeru i potvrđivanje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. U izvještajnom razdoblju za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo okončane su sljedeće aktivnosti:

- dana 6. 12. 2016. Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri devet (9) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 25 kandidata iz Općine Pale za izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- dana 8. 12. 2016. godine Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri šest (6) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 21 kandidat iz Općine Sokolac za izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- dana 14. 12. 2016. godine Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri tri (3) kandidacijske liste na kojima se nalazi ukupno 13 kandidata iz Općine Istočni Stari Grad za izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- dana 14. 12. 2016. godine Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri osam (8) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 23 kandidata iz Općine Istočna Ilidža za izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- dana 21. 12. 2016. godine Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri četiri (4) kandidacijske liste na kojima se nalazi ukupno 13 kandidata iz Općine Trnovo za izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo;
- dana 28. 12. 2016. godine Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo odluke o ovjeri devet (9) kandidacijskih listi na kojima se nalazi ukupno 19 kandidata iz Općine Istočno Novo Sarajevo za izbor odbornika u Skupštinu Grada Istočno Sarajevo.

147. Na temelju posrednih izbora provedenih u skupštinama općina za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo sljedeće odluke:

- dana 14. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Pale za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, kojom je dodijeljeno ukupno sedam (7) mandata. Imajući u vidu da su 2 kandidacijske liste imale identičan količnik, dodjela osmog mandata izvršena je putem žrijeba dana 19. 12. 2016. godine u prostorijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH;

⁴² Službeni glasnik BiH, broj 38/14 i 90/16.

- dana 21. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Sokolac za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, kojom je dodijeljeno ukupno šest (6) mandata;
- dana 22. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Istočni Stari Grad za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, kojom su dodijeljena ukupno tri (3) mandata;
- dana 29. 12. 2016. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Trnovo za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, kojom su dodijeljena ukupno tri (3) mandata;
- dana 2. 2. 2017. godine donesena je Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Skupštine općine Istočna Ilidža za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, kojom je dodijeljeno ukupno šest (6) mandata.
- Na temelju utvrđenih rezultata posrednih izbora provedenih u svezi sa člankom 13.10 Izbornog zakona BiH u skupštinama općina Istočno Novo Sarajevo, Istočna Ilidža, Pale, Sokolac, Trnovo i Istočni Stari Grad za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 8. sjednici, održanoj 9. 2. 2017. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za za Skupštinu Grada Istočno Sarajevo. U Skupštinu grada Istočno Sarajevo izabrani su sljedeći odbornici:
 - **odbornici iz Skupštine Općine Pale:** Škipina Damjan, Gluhović Zoran, Simović Miroslav, Blagojević Nikola, Lučić Vladimir, Pejović Bojan, Koprivica Mladen i Madžgalj Milan;
 - **odbornici iz Skupštine Općine Sokolac:** Čolović Mirko, Vučetić Danko, Golijan Jovan, Kosorić Žarko, Borovčanin Milomir i Samardžija Nenad;
 - **odbornici iz Skupštine Općine Istočni Stari Grad:** Dragaš Dubravka, Kosmajac Željko i Plakalović Njegoš;
 - **odbornici iz Skupštine Općine Istočno Novo Sarajevo:** Popić Nebojša, Trifković Nataša, Nešić Rade, Glavaš Aleksandar i Jovančić Vedran;
 - **odbornici iz Skupštine Općine Trnovo:** Behija Mulaosmanović, Nemanja Lučić i Miroslav Bjelica;
 - **odbornici iz Skupštine Općine Istočna Ilidža:** Lučić Miroslav, Četković Daniela, Ljuboje Darko, Šehovac Goran, Šešlija Nebojša i Radovanović Vinko.

3. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

148. U svim etapama izbornih aktivnosti koje je poduzelo Središnje izborno povjerenstvo BiH s ciljem pripreme i održavanja Lokalnih izbora, sudionici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Na temelju odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborna povjerenstva (općinska

izborna povjerenstva, gradska izborna povjerenstva i Središnje izborna povjerenstvo BiH) i Apelacijski odjel Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Središnje izborna povjerenstvo BiH.

149. Općinsko izborna povjerenstvo u svojoj općini i gradsko izborna povjerenstvo u gradu ima prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Apelacijskom odjelu Suda BiH.
- Središnje izborna povjerenstvo BiH ima drugostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih povjerenstava. Središnje izborna povjerenstvo BiH ima i prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelacijski odjel Suda BiH mjerodavan je da rješava po žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalbe se podnose Apelacijskom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalba se podnosi putem Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
150. **Žalbe na rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva** – Na rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva je podneseno 16 žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH. U postupku odlučivanja je Sud BiH 16 žalbi odbio kao neosnovane.
151. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o odbijanju ovjere prijave političkih subjekata** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere prijave političkih subjekata za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine Sudu BiH je ukupno izjavljeno 35 žalbi. Središnje izborna povjerenstvo BiH je 10 žalbi uvažilo i ovjerilo prijave podnositelja žalbe, a Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 25 žalbi, od kojih je svih 25 žalbi odbio.
152. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidacijskih listi** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidacijskih listi političkih subjekata za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine ukupno je izjavljeno 11 žalbi Sudu BiH. Središnje izborna povjerenstvo BiH je 4 žalbe uvažilo i ovjerilo kandidacijske liste podnositelja žalbe, a Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 7 žalbi, od kojih je 5 žalbi odbio kao neosnovane, a 2 žalbe uvažio i vratio na ponovno odlučivanje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, koje je donijelo odluke o ovjeri kandidacijskih listi.
153. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o odbijanju upisa u Izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH** – Središnje izborna povjerenstvo BiH je odlukom odbilo upis 6.650 birača za glasovanje izvan BiH zbog toga što podnositelj prijave za glasovanje izvan BiH uz prijavu nije dostavio potrebnu dokumentaciju kao što su dokaz o identitetu, državljanstvu,

boravištu i drugih razloga. Drugi razlozi zbog kojih je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo upis podnositelja prijave za glasovanje izvan BiH su ti što u prijavi nisu navedeni svi potrebni podatci koji se odnose na adresu stanovanja izvan Bosne i Hercegovine i kontakt-podatke: ulica, broj, grad, poštanski broj, država, broj telefona i e-mail adresu, te da se na adresi koju su podnositelji prijave označili, nalazi veći broj drugih osoba, također podnositelja za upis u Središnji birački popis, zatim da su prijave napisane rukopisom jedne osobe i da označena adresa stanovanja podnositelja prijave je ustvari adresa pravne osobe.

Na odluku o odbijanju upisa podnositelja prijave u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine, podnositelji prijave čija je prijava odbijena izjavili su 188 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 10 žalbi uvažilo i podnositelje žalbi upisalo u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 178 žalbi, od kojih je svih 178 žalbi odbio kao neosnovane.

154. **Žalbe na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa za Lokalne izbore 2016. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu** – Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa za Lokalne izbore 2016. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu izjavljene su 4 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacijski odjel Suda BiH odbacilo kao nedopuštene.
155. **Postupak imenovanja članova biračkih odbora za Lokalne izbore 2016. godine** – U postupku imenovanja članova biračkih odbora za Lokalne izbore 2016. godine u jednoj od etapa izbornih aktivnosti politički subjekti podnosili su prigovore i žalbe. Imenovanje biračkih odbora vrše općinska izborna povjerenstva na način i po postupku propisanom odredbama Upute o utvrđivanju kvalifikacija, broja članova, postupak žrijebanja i imenovanja, obuke, provjere znanja i certificiranja članova biračkih odbora i mobilnih timova za glasovanje, u kome su utvrđeni kriteriji koje moraju zadovoljavati osobe koje se imenuju za članove biračkih odbora. Na odluku općinskog izbornog povjerenstva kojom je odlučeno po prigovoru uloženo je 13 žalbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Žalbeni navodi su se odnosili na navodno kršenje odredbi provedbenih spisa općinskih izbornih povjerenstava prilikom imenovanja članova biračkih odbora na način da općinsko izborno povjerenstvo nije vodilo računa o ravnomjernoj zastupljenosti predsjednika biračkih odbora u osnovnoj izbornoj jedinici, ili da je općinsko izborno povjerenstvo predložilo člana biračkog odbora iz svojih evidencija u suprotnosti s odredbama propisa kojim je regulirano ovo pitanje, zatim da nije poštovan redosljed zastupljenosti političkih subjekata u biračkom odboru utvrđen žrijebom. Postupajući po žalbama Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo 13 odluka kojim je žalbe odbilo kao neosnovane. Sudu BiH je podnesena jedna žalba na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koja je odbijena kao neosnovana.
156. **Postupci u svezi s povredom članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH** – Člankom 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i tiskanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova tijela i statutarnih tijela političkih subjekata, u razdoblju od dana raspisivanja izbora do

dana službenog početka izborne kampanje. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH su podnesena 2 prigovora od političkih subjekata zbog navodnog kršenja odredbe članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH, koje je Središnje izorno povjerenstvo BiH odbilo kao neosnovane.

157. **Postupci u svezi sa povredom izbornog prava u razdoblju izborne kampanje političkih subjekata** – Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za razdoblje izborne kampanje političkih subjekata, u kojemu politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za Lokalne izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH predstavlja razdoblje od 30 dana prije dana održavanja izbora. Uputom o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Lokalne izbore 2016. godine, koji su se održali u nedjelju 2. 10. 2016. godine, utvrđeno je da izborna kampanja zvanično počinje dana 2. 9. 2016. godine i traje do 1. 10. 2016. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u razdoblju izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornog zakona BiH, a predstavljanje političkih subjekata putem elektronskih medija propisano je u Poglavlju 16. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.

U ovom razdoblju podnesena su 4 prigovora Središnjem izbornom povjerenstvu BiH političkih subjekata ili birača po kojima je mjerodavno postupati Središnje izorno povjerenstvo BiH, po kojima su donesene odluke kojim se prigovori odbijaju kao neosnovani i doneseno je 11 odluka po žalbama izjavljenim na prvostupanjske odluke općinskih izbornih povjerenstava i to: 10 odluka kojima su žalbe odbijene kao neosnovane i jedan zaključak o obustavi postupka. Povrede koje su činili politički subjekti u razdoblju izborne kampanje su se odnosile na ometanje skupova drugih političkih stranaka, obećavanje novčane nagrade s ciljem dobijanja podrške birača, poticanje na glasovanje osoba koja nemaju pravo glasa, skidanje, uništavanje i lijepljenje izbornih plakata, korištenje jezika koji bi nekoga mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje.

Središnje izorno povjerenstvo BiH pokrenulo je po službenoj dužnosti 3 postupka zbog korištenje jezika koji bi nekoga mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje i donijelo 3 odluke o novčanoj kazni, na koje su uložene tri žalbe. Sud BiH je odbacio dvije žalbe kao neblagovremene, a jedna žalba je u toku rješavanja kod ovog suda.

Novčane kazne su izrečene u iznosima od 3.000,00 KM, 5.000,00 KM i 6.000,00 KM.

158. **Postupci u svezi sa kršenjem izborne šutnje** – U razdoblju izborne kampanje politički subjekti su podnosili prigovore zbog kršenja izborne šutnje za koje povrede su, prema odredbama Izbornog zakona BiH, mjerodavna odlučivati općinska izborna povjereništa i Središnje izorno povjerenstvo BiH. Povrede koje su činili politički subjekti u razdoblju izborne šutnje su se odnosile na obilazak biračkih mjesta kandidata na izborima, prisustvo kandidata na biračkom mjestu ili njegovoj okolini, prijevoz birača na biračko mjesto u organizaciji političkih stranaka i kandidata, navodno pojavljivanje u televizijskim i radijskim programima kandidata na predstojećim izborima, izlaganje ili dijeljenje biračima promotivnog materijala.

Zbog kršenja izborne šutnje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izjavljeno je 11 prigovora i 5 žalbi. Središnje izborni povjerenstvo BiH je donijelo 11 odluka kojim se prigovori odbijaju kao neosnovani i 5 odluka kojim se žalbe odbijaju kao neosnovane. Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom je odbijena žalba, izjavljena je jedna žalba Sudu BiH koju je Sud BiH odbio.

159. **Povrede biračkog prava na dan izbora** – Na prvostupanjske odluke općinskih izbornih povjerenstava, kojim je odlučeno po prigovorima podnesenim zbog povreda na biračkom mjestu, uložene su 22 žalbe Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Odlučujući po žalbama, Središnje izborni povjerenstvo BiH je donijela 22 odluke kojima su žalbe odbijene kao neosnovane. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH izjavljeno je 10 žalbi Sudu BiH od kojih su svih 10 žalbi odbijene kao neosnovane.
160. **Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića** – Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je, prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine, podneseno 59 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Središnje izborni Povjerenstvo BiH je donijelo 59 zaključaka kojim su zahtjevi odbačeni zbog toga što su preuranjeni. Sudu BiH je podnesena jedna žalba na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koja je odbijena kao neosnovana.

Nakon donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2016. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 207 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Središnje izborni povjerenstvo BiH, odlučujući po zahtjevima, donijelo je 17 zaključaka kojim su zahtjevi odbačeni zbog toga što su neblagovremeni, 40 odluka o ponovnom brojanju glasačkih listića i 150 odluka i zaključaka kojim je zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića odbijen kao neosnovan, odnosno kojim su zahtjevi odbačeni zbog toga što su podneseni od neovlaštene osobe ili nepotpuni. Ponovno brojanje glasačkih listića vršeno je u Glavnom centru za brojanje u Sarajevu, i prema odlukama brojanje je vršeno za 65 biračkih mjesta.

Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH izjavljeno je 66 žalbi Sudu BiH od kojih su svih 66 žalbi odbijene kao neosnovane.

Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Lokalnih izbora 2016. godine, izjavljeno je 8 žalbi Sudu BiH, od kojih su svih 8 žalbi odbijene kao neosnovane.

161. **Postupci za poništenje izbora** – Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 19 zahtjeva za poništenje izbora koji su odbačeni kao nedopušteni. Sudu BiH su podnesene dvije žalbe, od kojih je Sud BiH jednu odbio kao neosnovanu, a jednu odbacio kao neblagovremenu.
162. **Žalbe na odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora** – Podnesena je jedna žalba i to na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata iz Općinskog vijeća Novi Grad Sarajevo za Gradsko vijeće Grada Sarajeva, koju je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neosnovanu.

163. **Postupci potvrđivanja i objavljivanja rezultata Lokalnih izbora 2016. godine** – Središnje izborno povjerenstvo BiH, sukladno odredbi članka 5.32 Izbornog zakona BiH nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravosnažnosti odluka, potvrđuje izborne rezultate za tijela na svakoj pojedinoj razini vlasti, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na 79. sjednici održanoj 01. 11. 2016. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata Lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini, broj: 05-1-07-1-1571-1/16 od 01. 11. 2016. godine, osim za izbornu razinu Stolac (176A) – za općinsko vijeće i načelnika općine.
164. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o razrješenju članova izbornog povjerenstva** – Središnje izborno povjerenstvo BiH je nakon provedenih Lokalnih izbora 2016. godine u svim izbornim jedinicama, osim u osnovnoj izornoj jedinici Stolac gdje su prekinuti izbori, sukladno svojim mjerodavnostima utvrđenim u članku 2.9 Izbornog zakona BiH pokrenulo upravni postupak utvrđivanja odgovornosti za predsjednika i dva člana Općinskog izbornog povjerenstva Stolac, po službenoj dužnosti, te nakon usmenih rasprava u Stocu, prikupljene dokumentacije, podataka dobijenih od Općinskog izbornog povjerenstva Stolac i MUP-a HNK Mostar i drugih relevantnih dokaza, donijelo 3 odluke u kojim je predsjedniku i dva člana ovog izbornog povjerenstva izrečena zabrana angažiranja za rad na biračkom mjestu, odnosno u tijelima mjerodavnim za provedbu izbora na razdoblje od četiri (4) godine od dana pravosnažnosti odluke, bez novčane kazne.

Na navedene odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uložene su 3 žalbe Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine. Odlučujući po žalbama Sud BiH je 3 žalbe odbio kao neosnovane.

165. **Postupak utvrđivanja kršenja odredbi Izbornog zakona BiH članova biračkih odbora angažiranih na Lokalnim izborima 2016. godine u osnovnoj izornoj jedinici Stolac gdje su prekinuti izbori** – Središnje izborno povjerenstvo BiH je nakon provedenih Lokalnih izbora 2016. godine u svim izbornim jedinicama, osim u osnovnoj izornoj jedinici Stolac gdje su prekinuti izbori, sukladno svojim mjerodavnostima utvrđenim u članku 2.9 Izbornog zakona BiH, pokrenulo 220 upravnih postupaka, po službenoj dužnosti, radi utvrđivanja odgovornosti članova biračkih odbora koji su bili angažirani na Lokalnim izborima 2016. godine, te nakon usmenih rasprava u Stocu, prikupljene dokumentacije, podataka dobijenih od Općinskog izbornog povjerenstva Stolac i MUP-a HNK Mostar i drugih relevantnih dokaza, donijelo 40 odluka i 180 zaključaka o obustavi postupaka. U 36 donesenih odluka je članu biračkog odbora izrečena novčana kazna i zabrana angažiranja za rad na biračkom mjestu, odnosno u tijelima mjerodavnim za provedbu izbora na razdoblje od četiri (4) godine od dana pravosnažnosti odluke, a u 4 odluke zabrana angažiranja za rad na biračkom mjestu, odnosno u tijelima mjerodavnim za provedbu izbora na razdoblje od četiri (4) godine od dana pravosnažnosti odluke, bez novčane kazne.

Novčane kazne su izrečene u iznosima od 700,00 KM za predsjednike biračkih odbora (10 predsjednika) i 300,00 KM za članove biračkih odbora i njihove zamjenike. Ukupan iznos izrečenih kazni iznosi 14.500,00 KM.

Na navedene odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uloženo je 39 žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH koje su odbijene kao neosnovane.

166. **Postupak utvrđivanja kršenja odredbi Izbornog zakona BiH političkih subjekata i kandidata na Lokalnim izborima 2016. godine u osnovnoj izbornoj jedinici Stolac gdje su prekinuti izbori – Središnje izborno povjerenstvo BiH** je nakon provedenih Lokalnih izbora 2016. godine u svim izbornim jedinicama, osim u osnovnoj izbornoj jedinici Stolac gdje su prekinuti izbori, sukladno svojim mjerodavnostima utvrđenim u članku 2.9 Izbornog zakona BiH pokrenulo upravni postupak utvrđivanja odgovornosti političkih subjekata i njihovih kandidata, po službenoj dužnosti, te nakon usmenih rasprava u Stocu, prikupljene dokumentacije, podataka dobijenih od Općinskog izbornog povjerenstva Stolac i MUP-a HNK Mostar i drugih relevantnih dokaza, donijelo 4 odluke i to:

- političkom subjektu Za bolji Stolac izrečena novčana kazna u iznosu od 10.000,00 KM, te njezinom kandidatu za načelnika općine Stolac novčana kazna u iznosu od 5.000,00 KM i uklanjanje imena sa kandidatske liste,
- političkom subjektu Inicijativa za Stolac izrečena novčana kazna u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM, te za njezina dva kandidata za općinsko vijeće Stolac novčana kazna u iznosu od 5.000,00 KM i uklanjanje imena sa kandidatske liste i
- političkom subjektu Hrvatska koalicija za Stolac izrečena novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM, te njezinom kandidatu za općinsko vijeće Stolac novčana kazna u iznosu od 5.000,00 KM i uklanjanje imena sa kandidatske liste.

Na navedene odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uložene su 4 žalbe Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine. Odlučujući po žalbama Sud BiH je uvažio 4 žalbe, poništio odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i predmete vratio na ponovni postupak i odlučivanje. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u ponovnom postupku donijelo 4 odluke kojima su izrečene iste novčane kazne i sankcije. Na navedene odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH uložene su 4 žalbe Apelacijskom odjelu Sudu BiH koje je odbio kao neosnovane.

167. **U svim navedenim etapama izbornog procesa ukupno je izjavljeno 322 žalbe Apelacijskom odjelu Suda BiH**, od kojih je Sud BiH 319 žalbi odbio ili odbacio i dvije odluke vratio na ponovni postupak, što u procentu iznosi da je 99% odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH potvrđeno, dok je jedna žalba u postupku rješavanja pred Sudom Bosne i Hercegovine.

168. **Apelacije podnesene Ustavnom sudu BiH** – U 2016. godini podnesene su 3 apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine.

Narodni demokratski pokret iz Banje Luke je podnio žalbu Apelacijskom odjelu Sud BiH na Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom je odbijena prijava ovog političkog subjekta za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2016. godine s obzirom na to da nije priložio dovoljan broj potpisa podrške za ovjeru. Nakon donošenja rješenja Suda BiH kojom je odbijena žalba, i podnesene apelacije Ustavnom sudu BiH, Ustavni sud BiH je donio odluku broj AP-2609/16 od 26. 10. 2016. god. kojom je odbacio apelaciju Narodnog demokratskog pokreta kao nedopuštenu.

Ćamil Duraković, neovisni kandidat za načelnika općine Srebrenica, podnio je žalbu Apelacijskom odjelu Suda BiH na Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom je odbijen njegov prigovor na neregularnosti prilikom glasovanja u Općini Srebrenica. Nakon donošenja rješenja Suda BiH kojim je odbijena žalba i podnesene apelacije Ustavnom sudu BiH, Ustavni sud BiH je donio odluku broj AP-4144/16 od 2. 11. 2016. god. kojom je odbacio apelaciju kao nedopuštenu.

Koalicija SDA/SBB Sarajevo je podnijela žalbu Apelacijskom odjelu Suda BiH na Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom su utvrđeni i objavljeni rezultati za izbornu jedinicu Vukosavlje. Sud BiH je donio rješenje kojim je odbijena žalba, a Koalicija SDA/SBB Sarajevo je podnijela apelaciju Ustavnom sudu BiH. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio odluku broj AP 4195/16 od 23. 11. 2016. godine kojom je odbacio apelaciju kao nedopuštenu.

169. **Prijave mjerodavnom tužilaštvu u svezi sa sumnjom da je učinjeno kazneno djelo** – Prema odredbama članka 6.8 stavak (1) Izbornog zakona BiH, ako izborna komisija smatra da je učinjeno kazneno djelo koje se odnosi na izborni proces, dužna je da to djelo prijavi mjerodavnom tužiteljstvu.

Središnje izborni povjerenstvo BiH je Tužiteljstvu BiH dostavilo: 1) obavijest o povredama pravila izbornog procesa za koje postoje osnove sumnje obilježja krivičnog djela u svezi sa registracijom birača za glasovanje putem pošte izvan BiH u Općinama Prozor-Rama, Bratunac, Derventa, Zvornik, Stolac, Pelagićevo, Osmaci, Drvar, Neum, Banovići, Orašje Vlasenica, Odžak i Vukosavlje (akt br: 05-1-07-5-1124/16 od 28. 9. 2016. godine); 2) obavijest zbog postojanja osnove sumnje o počinjenom kaznenom djelu u svezi sa registracijom birača za glasovanje putem pošte izvan BiH u Općini Odžak (akt br: 05-1-07-5-1361-4/16 od 2. 11. 2016.godine); 3) informaciju u svezi sa pronađenom poštanskom pošiljkom sa glasačkim materijalom kod državljanke Republike Srbije zbog postojanja osnove sumnje o počinjenom krivičnom djelu u svezi sa registracijom birača za glasovanje putem pošte izvan BiH u Općini Zvornik (spis br. 05-1-07-5-1426-2/16 od 2. 11. 2016.godine); 4) obavijest zbog postojanja osnove sumnje o počinjenom krivičnom djelu u svezi sa registracijom birača za glasovanje putem pošte izvan BiH u Općini Vukosavlje (akt br. 05-1-07-5-965-6/16 od 11. 11. 2016.godine).

4. FINACIJSKE I LOGISTIČKO-OPERATIVNE AKTIVNOSTI

170. U proračunu institucija BiH za 2016. godinu predviđena sredstva za Lokalne izbore 2016. godine iznose 3.963.000 KM, a ukupni troškovi se kreću oko 3.051.000 KM. Iz donacije Vijeća Europe – projekat predizborne pomoći za Lokalne izbore 2016. godine utrošeno je 147.521,04 KM.

171. Za potrebu organiziranja Lokalnih izbora 2016. godine, a na temelju Odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, izvršene su nabavke opreme roba i usluga za koje je provedeno ukupno 8 otvorenih i 3 konkurentskih postupaka i jedan postupak propisan za nabavku neprioritetnih usluga kako slijedi: usluge tiskanja i pakiranja glasačkih listića – otvoreni postupak; nabavka materijala (uredskog materijala, za biračka mjesta i ambalažni materijal) (pet LOT-ova) – otvoreni postupak; usluge tiskanja i pakiranja izbornog materijala (obrazaca, oznaka za

biračka mjesta i kuverata) (četiri LOT-a) – otvoreni postupak, usluge poštanske dostave izbornog materijala (na adrese u inozemstvo i dostava izbornog materijala biračima za glasovanje putem pošte) – otvoreni postupak; usluge izrade i presnimavanje videospota i audiodžingla (tri LOT-a) – otvoreni postupak; usluge transporta izbornog materijala – otvoreni postupak; nabavka usluga – održavanje infosustava i razvoj novih aplikacija – računalne usluge – otvoreni postupak; nabavka usluga – produženje redovitih licenci VMWARE licence – konkurentski postupak; usluge oglašavanja i medija (tri LOT-a) – otvoreni postupak; ugostiteljske usluge – Anex II. Dio B; usluge zakupa opreme (dva LOT-a) (Zakup računala i zakup kopir-aparata i mrežnih printera – konkurentski postupak; usluge interneta i usluge povećanja jačine brzine interneta – konkurentski postupak.

172. Putem izravnog postupka provedena su 172 postupka, od kojih 158 postupaka na iznos manji od 1.000,00 KM, a u 14 postupaka vrijednost nabavke je iznosila preko 1.000,00 KM i za ove nabavke su zaključivani ugovori sa odabranim ponuđačem.
173. Ostale nabavke i to: nabavka metalnih glasačkih kutija; usluge tiskanja obrazaca za registraciju političkih stranaka; montaža i demontaža pregradnih zidova i vrata u Glavnom centru za brojanje (GCB); nabavka usluga tekućeg održavanja elektroinstalacija u GCB; usluge uspostave bežičnog linka u GCB; usluge smještaja delegacija za promatrače, instalacija računalne mreže u GCB, usluge podrške SMS centru, usluge kurirske, ekspresne dostave (brza pošta), usluge dekoracije, usluge zakupa 5 plazma monitora sa stalcima za VGA umrežavanje videosustava, zakup becdrop konstrukcije sa štapom, zakup motornog vozila sa vozačem za prijevoz delegacija i zakup poslovnog prostora za smještaj glavnog centra za brojanje, realizirane su primjenom postupka izravnog sporazuma jer je vrijednost nabavke bila manja od 6.000,00 KM.
174. Za provedbu Lokalnih izbora 2016. godine provedeno je više postupaka javnih nabavki koje su financirane iz donacije Vijeća Europe u okviru Projekta predizborne pomoći za Lokalne izbore 2016. godine u BiH, kako slijedi: 1) nabavka usluga izrade softvera za bazu podataka o certificiranim trenerima i članovima biračkih odbora – konkurentski postupak; 2) nabavka usluga tiskanja Priručnika za rad biračkih odbora – Lokalni izbori 2016. i Priručnika za promatranje izbora – Lokalni izbori 2016. godine – konkurentski postupak i 3) nabavka usluga infokampanje za žene, osobe starije dobi i nacionalne manjine – konkurentski postupak.
175. Za potrebe organiziranja Lokalnih izbora 2016. godine angažirano je i dodatno osoblje na određeno vrijeme (ukupno 32 izvršitelja): referenti za obradu podataka – 6 izvršitelja; suradnik na pravnim poslovima i poslovima upravnog rješavanja – 3; suradnik za rad s političkim subjektima – 1; suradnik na poslovima koordinacije i obrade podataka – 1; referent za rad s političkim strankama – 2; referent na infoliniji – 2; referent na prijemu i obradi mailova i faksova – 5; uposlenik na prijemu, skladištenju i distribuciji izbornog materijala – 12 izvršitelja.
176. U Glavnom centru za brojanje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH angažirano je 403 uposlenika putem ugovora o djelu.

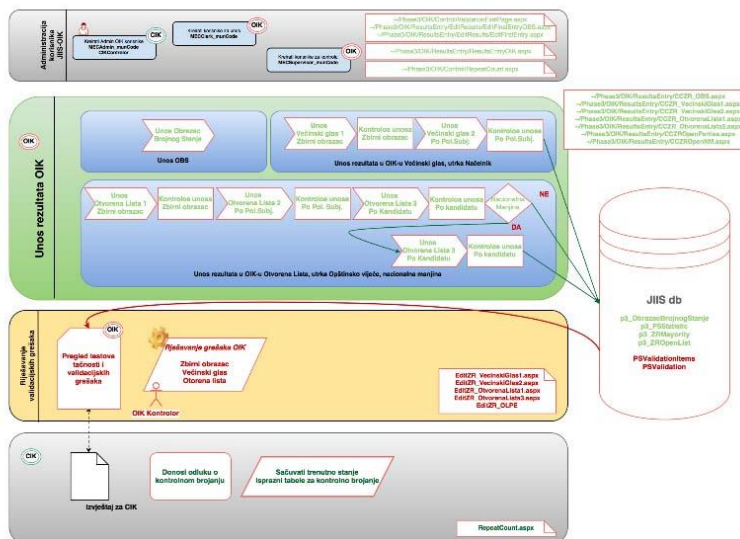
177. Skladište Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koje predstavlja posebnu organizacijsku cjelinu, nalazi se na posebnoj lokaciji, odvojeno od sjedišta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, na adresi Kasindolskog bataljona 14 Istočno Sarajevo. U 2016. godini u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su obavljane dodatne aktivnosti u svezi sa pripremom i organiziranjem Lokalnih izbora 2016. godine, prijem i kontrola obrazaca za biračka mjesta; prijem i kontrola glasačkih listića koji su distribuirani iz tiskarnice u skladište; distribucija materijala za izborna povjerenstva koja je obavljena u četiri ciklusa – dva dostavna i dva povratna ciklusa i uskladištenje kompletnog materijala u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH iz kojeg je distribuiran izborni materijal u Glavni centar za brojanje gdje se vršilo brojanje neprebrojanih glasačkih listića.

5. INFORMATIČKO-TEHNIČKA PODRŠKA

178. Najvažnije aktivnosti u smislu informatičko-tehničke podrške, pripremi i provedbi Lokalnih izbora 2016. godine, osim već spomenute aktivnosti oko pripreme presjeka Središnjeg biračkog popisa, predstavlja tehnička priprema Jedinственог izbornog informacionog sustava (JIIS BiH) u svim segmentima.

5.1. Novi pristup tehničkoj obradi rezultata glasovanja

179. U cilju bržeg i transparentnijeg dobijanja potvrđenih rezultata za Lokalne izbore u BiH 2016. Središnje izorno Povjerenstvo BiH je donijelo Pravilnik o provedbi izbora koji se odnosi na promjenu procesa unosa i obrade rezultata izbora jer su analize pokazale potrebu za novim pristupom tehničkoj obradi rezultata glasovanja na izborima.
180. Ova izmjena je u bitnome zahtijevala redizajn i promjenu funkcionalnosti nekih modula JIIS BiH zbog promjene poslovnog procesa, odnosno više njih kao i izradu potpuno novih. Prvenstveno se misli na modul unosa podataka u OIP / GIK-ima koji predstavlja jedinstven unos preliminarnih rezultata, njihovu validaciju i generiranje utvrđenih rezultata, zajedno sa generiranjem potrebnih izvješća.
181. Glavni cilj projekta je bio izraditi novi modul za unos podataka o rezultatima izbora koji se provodi u OIP-ima kao integralni dio JIIS BiH. Modul mora zadovoljiti provedbu novog poslovnog procesa koji jedinstveno tretira unos rezultata glasovanja sa biračkih mjesta. Primijenjen je jedan unos rezultata na razini OIP / GIP koji se kontrolira, sa zatim validira kako bi se dobili finalni rezultati glasovanja, koji u narednim etapama mogu biti procesirani za generiranje zbirnih rezultata glasovanja.

Slika 11. Dijagram funkcionalnih cjelina novog modula

182. Prerađene forme u JIIS BiH, prerađivanje podrazumijeva debug-iranje logike u programskom kodu, kao i u stornim procedurama koje se nalaze u bazi podataka, kao i prilagođavanje izgleda novorazvijenim modulim primjenom bootstrap knjižnice.

- Forma za otvaranje biračkih mjesta
- Forma za zatvaranje biračkih mjesta
- Unos odziva od OIP-a
- Početna forma za kreiranje izvješća u OIP-u
- Izvješće za odziv
- Izvješće o zatvorenim biračkim mjestima
- Izvješće o otvorenim biračkim mjestima
- Status unosa rezultata – praćenje
- Praćenje pogrešaka prilikom unosa rezultata u OIP-u
- Početna forma za kreiranje izvješća za rezultate u OIP-u
- Početna forma za administratora OIP-a
- Forma za administraciju korisnika u OIP-u.

183. Kreiranje novih izvješća i njihova integracija u postojeći informacijski sustav JIIS BiH, podrazumijeva kreiranje TSQL procedura za prikupljanje podataka, kao i njihovo prikazivanje u Crystal Report Vieweru u okvirima formi JIIS BiH, kao i njihovu mogućnost izvoza u pdf, doc, docx, xls formate:

- Izvješće za odziv – OIP
- Izvješće za rezultate po biračkom mjestu – otvorena lista
- Izvješće za rezultate po biračkom mjestu – većinski glas
- Zahtjev za otvaranje vreće i pravilno objedinjavanje utvrđenih rezultata

- Zbirno izvješće za rezultate – većinski glas
- Zbirno izvješće za rezultate – otvorena lista
- Detaljno izvješće Glavne kontrole izbornih rezultata
- Izvješće o izvršenim kontrolnim brojanjima.

Izgled novog modula za unos i kontrolu izbornih rezultata je prikazan na narednim slikama.

Kontrolno brojanje

Evidencija biračkih mjesta na kojima je donijeta odluka o kontrolnom brojanju

Unesite broj odluke:

Izaberite izbornu jedinicu:

Izaberite Biračko mjesto:

Izaberite nivo:

Izaberite Razlog:

Spremite podatke i pripremite sistem za ponovno brojanje

Pregled biračkih mjesta na kojima je donijeta odluka o kontrolnom brojanju

Izaberite nivo: Izaberite biračko mjesto: Generiši izvještaj

Broj odluke	Biračko mjesto	Nivo	Utrka	Description
123-1598/16	002A000	002	OPĆINSKO VJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
123-1598/16	002A000	002	NACIONALNE MANJINE	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
123-1598/16	002A003	002	NAČELNIK/GRADONAČELNIK	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
123-1598/16	002A006	002	NAČELNIK/GRADONAČELNIK	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
987-123/16	002A008A	002	NAČELNIK/GRADONAČELNIK	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja svih glasačkih listića

Slika 12. Forma za kontrolno brojanje

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni/informacioni sistem

Moj profil Odjava Prijavljeno kao Vedran Kapor

● Show menu

Praćenje validacija i izmjene podataka od strane OIK-a

Izaberite izbornu jedinicu za koju želite pratiti promjene:

Pregled biračkih mjesta na kojima je došlo do promjene zapisa na ZR obrascu za statistiku

Biračko mjesto	Izbori za	OIK operater	Vrijeme zapisa	1	2	3	A	B	C	D1	D2	D	E	F
002A000	Načelnik	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:20:00	5	5	5	5	5	5	0	0	5	5	5
002A000	Načelnik	Vedran Kapor	08.09.2016. 17:53:59	20	20	0	2	3	5	0	0	15	20	0
002A000	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 17:14:09	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
002A000	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 17:21:29	170	170	0	10	10	20	100	50	150	170	0
002A001	Načelnik	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:22:22	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
002A001	Načelnik	Vedran Kapor	08.09.2016. 11:53:45	33	33	0	1	2	3	0	0	30	33	0
002A001	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:26:39	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
002A001	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 16:57:53	152	152	0	1	1	2	100	50	150	152	0
002A002	Načelnik	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:23:08	2	2	2	2	2	2	0	0	2	2	2
002A002	Načelnik	Vedran Kapor	08.09.2016. 16:23:21	64	64	0	2	2	4	0	0	50	64	0
002A002	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:28:03	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
002A002	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 16:25:48	304	304	0	2	2	4	200	100	300	304	0

Slika 13. Praćenje validacije i izmjene podataka – OIP-a

2016 Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem Moj profil Odljava Prijavljena ste kao Vedran Kapac

Show menu

Formular rezultata

Nazad Proveri Snimi i završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
NAČELNIK GRADONAČELNIKA	CAZIN	002	002A000A

Apsolutna razlika reda 1 i reda 2 nije jednaka redu 3 na ZR-u, test tačnosti I mora biti jednak nuli

Apsolutna razlika kod reda 2 i reda 4 nije jednaka redu 6 na ZR-u, test tačnosti II mora biti jednak nuli

Red C = red D mora biti jednak redu E na ZR-u

Red A = red B mora biti jednak redu C na ZR-u

ZBIR / ZBROJ GLASOVA

1)	Ukupan broj potpisna na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)	0
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	5
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A)	Nevažeci neznačeni glasački listići	5
B)	Nevažeci ostali glasački listići	5
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	10
D)	Ukupan broj važećih glasova	5
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	15
F)	Test tačnosti / točnosti red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Unosite rezultate podataka onako kako ih odgovaraju!

Slika 14. Forma rezultata – Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (većinski glas)

2016 Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem Moj profil Odljava Prijavljena ste kao Vedran Kapac

Show menu

Forma za unos glasova za političke subjekte

Nazad Proveri Snimi i završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
NAČELNIK GRADONAČELNIKA	CAZIN	002	002A000A

Red D mora biti jednak sumi glasova

Lista pozicija	Politički subjekt/nezavisni kandidat/koalicija	Kandidat	Ukupno glasova
16	02188 SDA/SBB	HANĐANAGIĆ ALMIN	50
232	01701 LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE LABURISTI BiH	BEGANOVIĆ HANUJA	50
316	00802 A.SDA STRANKA DEMOKRATIKE AKTIVNOSTI	OGREŠEVIĆ NERMIN	50

Unosite rezultate podataka onako kako ih odgovaraju!

Slika 15. Forma za unos glasova za političke subjekte
Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (većinski glas)

Formular rezultata

Nazad Proveri Snimi i završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VIJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A000A

Apsolutna razlika reda 1 i reda 2 nije jednaka redu 3 na ZR-u, test tačnosti I mora biti jednak nuli

Red C = red D mora biti jednak redu E na ZR-u

Red A = red B mora biti jednak redu C na ZR-u

Ukupan broj važećih glasova (red / redak D1 + red / redak D2) se ne stavlja

Apsolutna razlika kod reda 2 i reda 4 nije jednaka redu 6 na ZR-u, test tačnosti II mora biti jednak nuli

ZBIR / ZBROJ GLASOVA

1)	Ukupan broj potpisna na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)	0
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	7
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A)	Nevažeci neznačeni glasački listići	7
B)	Nevažeci ostali glasački listići	7
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	14
D1)	Ukupan broj važećih glasova politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata II nezavisnih / neovisnih kandidata	7
D2)	Ukupan broj važećih glasova (nacionalna manjina)	7
D)	Ukupan broj važećih glasova (red / redak D1 + red / redak D2)	14
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	21
F)	Test tačnosti / točnosti red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Unosite rezultate podataka onako kako ih odgovaraju!

Slika 16. Formular rezultata
Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)

Forma za unos glasova za političke subjekte

Nazad Proveri Srimi / završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za: Općinsko vijeće/skupština općine/skupština grada Nivo: CAZIN Šifra općine: 002 Šifra biračkog mjesta: 002A006A

Red 01 mora biti jednak sumi glasova za političke subjekte

Broj liste	Ime političkog subjekta	Glasova
145	00028 DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BiH - DNZ	112
212	01698 DEMOKRATSKA FRONTA	12
232	01701 LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE LABURISTI BiH	2
280	00088 SDP - SOCIJAL DEMOKRATSKA PARTIJA BiH	6
300	01699 PRVA STRANKA	4
316	00882 A-SDA STRANKA DEMOKRATŠKE AKTIVNOSTI	54
325	01182 SBB - FAIRUON RADONČIĆ	6
332	00090 SDA - STRANKA DEMOKRATŠKE AKCIJE	1
365	00064 STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	1
413	02088 POVRATAK OTPLAŠANIH	321

Unesite detaljne podatke prema kratičnu odgovornost!

Slika 17. Forma za unos glasova za političke subjekte
 Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)

Nacionalna manjina

Nazad Proveri Srimi / završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za: Općinsko vijeće/skupština općine/skupština grada Nivo: CAZIN Šifra općine: 002 Šifra biračkog mjesta: 002A006A

Red 02 mora biti jednak sumi glasova za nacionalne manjine

pozicija na listi	Politički subjekt	Kandidat	Rodišpot	Glasova	Votes
60	01278 KOBUNISTIČKA PARTIJA	MAHMUTAGIĆ ŠERIF	M	45	
212	01698 DEMOKRATSKA FRONTA	LJUMANOVIĆ ENVER	M	65	
289	00049 ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI - MILE MARČEVA	HAĐIĆ MEHMED	M	21	
298	01783 ERNEŠ ŠKOLJEIJI - NEZAVISNI KANDIDAT	ŠKOLJEIJI ERNEŠ	M	1	
407	01971 SAVEZ ZA STARI GRAD	MISALJEVIĆ ADIS	M	54	

Unesite detaljne podatke prema kratičnu odgovornost!

Slika 18. Forma – Nacionalne manjine
 Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)

ZR - Otvorene Liste

Nazad Sjedeti

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za: Općinsko vijeće/skupština općine/skupština grada Nivo: CAZIN Šifra općine: 002 Šifra biračkog mjesta: 002A006A

Broj glasova za kandidata mora biti manji ili jednak broju glasova stranke

Politički subjekt: 145 - 00028 DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BiH - DNZ ZBRN / ZBROJ GLASOVA: 112 Stranice: 1 / 13 Sve Glasova: 0

pozicija na listi	Kandidat	Glasova
1	ŠKRGIĆ MUHAMMED	1120
2	DIZDAREVIĆ EMBINA	0
3	SABLIJAKOVIĆ ZLATIRO	0
4	DOGIĆ ISMET	0
5	BEGIĆ SEDKA	0
6	PANDIĆ SEAD	0
7	FERNATIĆIĆ HANIS	0
8	ŠARIĆ SUADA	0
9	DURIĆ RASIMA	0
10	DIZDAREVIĆ JOSIF	0

Slika 19. Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Moj profil Odjava

Prilagodni stil kao Vladimir Kapur

Show menu

Uredi Validacije

Nazad

Izbori za: NAČELNIK/GRADONAČELNIK

Vrsta: Svi

Šifra općine: 002 CAZIN

Izveštaj o nevažećim biračkim mjestima: Sve strane i varijante

Zahtjev za kontrolno brojanje:

Kod glasačkog mjesta	Naziv općine	Vrijednost Tolerancije	Vrsta
002A006A	002 - CAZIN	0	1

Prva strana ZR obrasca - statistika

Slika 20. Novi modula za unos i kontrolu izbornih rezultata –
”Uredi validacije“

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Moj profil Odjava

Prilagodni stil kao Vladimir Kapur

Show menu

Promjena - ZR

Nazad

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
NAČELNIK/GRADONAČELNIK	CAZIN	002	002A006A

Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2, ako nisu isti upišati razliku

Ukupno broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)

Ukupno broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)

Test tačnosti / točnosti red / redak 3 = red / redak 2, ako nisu isti upišati razliku

Ukupno broj popisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojni stamp)

Zbir / Zbroj GLASOVA

OBS	5. Broj popisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojanje)	
		<input type="text" value="0"/>
1)	Ukupno broj popisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojni stamp)	<input type="text" value="0"/>
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	<input type="text" value="5"/>
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2, ako nisu isti upišati razliku	<input type="text" value="5"/>
A)	Nevažeći neoznačeni glasački listići	<input type="text" value="5"/>
B)	Nevažeći ostali glasački listići	<input type="text" value="5"/>
C)	Ukupno broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	<input type="text" value="5"/>
D)	Ukupno broj važećih glasova	<input type="text" value="5"/>
E)	Ukupno broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	<input type="text" value="5"/>
F)	Test tačnosti / točnosti red / redak E = red / redak 2, ako nisu isti upišati razliku	<input type="text" value="5"/>

Ukoliko je netočnih podataka unesite stručnu odgovornost!

Slika 21. Promjena ZR: Obrazac za zbirne i zbrojne rezultate ZR (većinski glas)

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Moj profil Odjava

Prilagodni stil kao Vladimir Kapur

Show menu

Promjena - Otvorene Liste

Nazad

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VUČEĆE/SUOPŠTINA OPĆINE/SUOPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A006A

Lista pozicija	Ime političkog subjekta	Ukupno glasova	Lista poz.	Kandidat	Glasova
145	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BiH - DNZ	12	1	ŠKORIĆ MUHAMMED	120
332	SDA - STRANKA DEMOKRATSKIE AKCIJE	1	1	ŠABIĆ FIJAD	10
355	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	1	1	BEGARHOVIĆ BRUJO	2

Slika 22. Novi modul za unos i kontrolu izbornih rezultata
Promjena ZR: Obrazac za zbrojne rezultate ZR (otvorena lista)

184. U svrhu provedbe Lokalnih izbora 2016. godine, Središnje izborna povjerenstvo BiH je 26. 9. 2016. godine, u terminu od 09:00 do 12:00, a prema instrukciji koju je dostavilo svim izbornim povjerenstvima, organiziralo i provelo probne (testne)

izbore. Probni izbori imali su za cilj testiranje svih funkcionalnosti aplikacije JIIS BiH "Unos izbornih rezultata", kao i provjeru uvezanosti postojećih informatičkih komunikacijskih veza OIP-SIP BiH. Nakon uspješno provedenih probnih izbora aplikacija JIIS BiH "Unos izbornih rezultata" bila je u potpunosti operativna i spremna za aktivnosti na dan izbora.

5.2. Grafička priprema dokumentacije

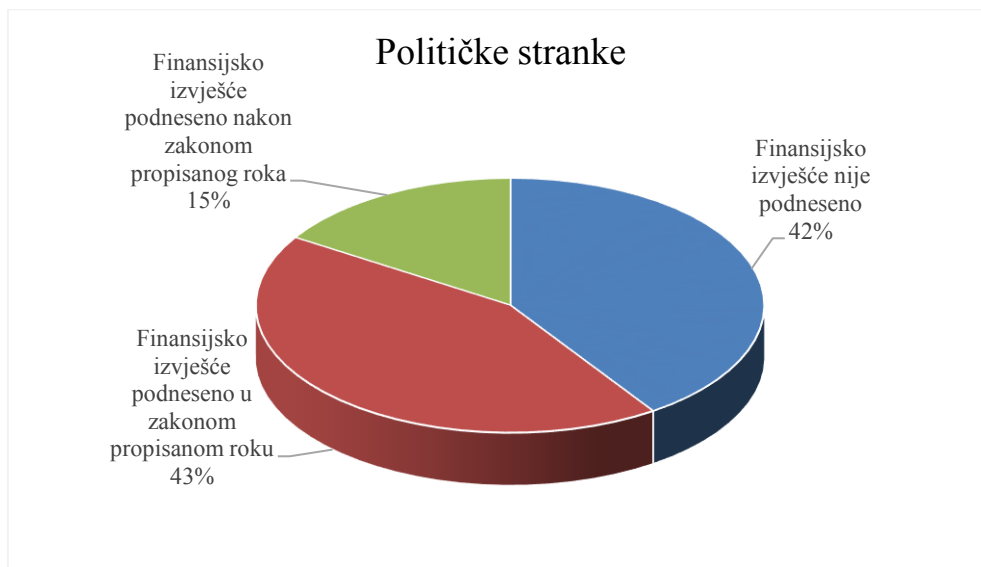
185. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2016. godini provodilo i aktivnosti grafičke izrade i pripreme dokumenata, brošura, priručnika, plakata, postera, loga Lokalnih izbora 2016. godine, glasačkih listića, reklama, obrazaca, certifikata, akreditacija i drugih spisa koji su se uglavnom odnosili na poslove na organizaciji i pripremi materijala za Lokalne izbore 2016. godine.

6. FINANCIRANJE IZBORNE KAMPANJE

186. Sukladno odredbama članka 15.1 stavak (1) Izbornog zakona BiH i članka 12. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, sve političke stranke i neovisni kandidati koji su sudjelovali na Lokalnim izborima 2016. godine imali su obvezu da u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u "Službenom glasniku BiH" Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesu financijsko izvješće za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora (postizborno financijsko izvješće)⁴³, odnosno do 1. 12. 2016. godine.
187. Na Lokalnim izborima 2016. godine sudjelovalo je 106 političkih stranaka (102 samostalno i četiri u koalicijama), 103 koalicije političkih stranaka, 229 neovisnih kandidata (171 samostalno, 6 kao predstavnici nacionalnih manjina kandidiranih u ime udruga građana i 52 neovisna kandidata u ime skupine od 40 građana za izbor predstavnika nacionalnih manjina) i 17 listi neovisnih kandidata.
188. Od ukupno 106 političkih stranaka koje su sudjelovale na Lokalnim izborima 2016. godine (102 samostalno i četiri u koalicijama) Središnjem izbornom povjerenstvu BiH postizborno financijsko izvješće su podnijele 63 političke stranke (59,43%). Financijsko izvješće nisu podnijele 43 političke stranke.

⁴³ Postizborno financijsko izvješće sadrži sljedeće podatke: a) raspoloživu gotovinu političkog subjekta; b) sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim priložima iz inozemstva, priložima fizičkih i pravnih osoba, priložima u obliku robe i usluga, приходima na vlastitu imovinu i poduzetničke aktivnosti, sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda; c) identitet osobe ili izvora uplate i doprinosa u naturi, kao i identitet osobe koja je primila takvu uplatu koja premašuje iznos od stotinu (100) konvertibilnih maraka, zajedno sa datumom i iznosom takve uplate; d) ukupan iznos svih dospjelih dugovanja i ukupan iznos isplata po sljedećim osnovama: troškovi tiskanja plakata i plakatiranja, troškovi tiskanja predizbornih oglasa, proglasa, priopćenja i sl. u javnim glasilima, troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova i troškovi tiskanja, reprodukcije i slanja predizbornog materijala koji se šalje biračima; e) iznos i vrstu neizmirenih dugova i obveza koje duguje podnositelj izvješća ili koje treće osobe duguju podnositelju izvješća, a u slučaju da su takvi dugovi i obveze izmireni za manji iznos od njihovog prijavljenog iznosa ili vrijednosti, i izjavu koja se odnosi na okolnosti i uvjete pod kojima su takvi dugovi ili obveze otpisani.

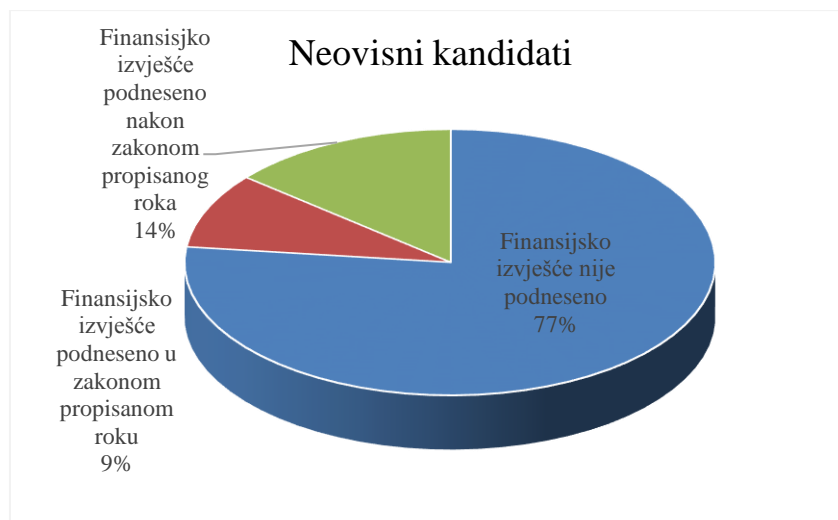
189. U zakonom propisanom roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Službenom glasniku BiH) postizborno finansijsko izvješće podnijelo je 46 političkih stranaka (43,40%), dok je 17 političkih stranaka izvješća podnijelo sa zakašnjenjem 5–15 dana.

Grafikon 1. Grafički prikaz podnesenih finansijskih izvješća političkih stranaka

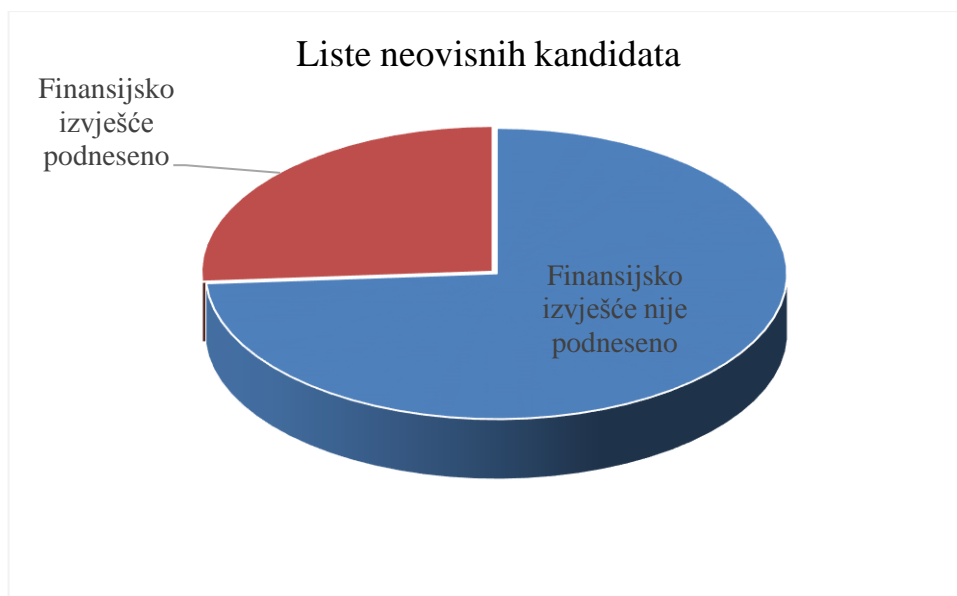
190. Od ukupno 229 neovisnih kandidata koji su sudjelovali na izborima, postizborno finansijsko izvješće podnijela su 53 kandidata (23,14%), dok 176 kandidata nisu podnijela izvješće.

191. U zakonom propisanom roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Službenom glasniku BiH) postizborno finansijsko izvješće podnio je 21 kandidat, dok su 32 kandidata izvješće podnijeli nakon zakonom propisanog roka.

Grafikon 2. Grafički prikaz podnesenih finansijskih izvješća neovisnih kandidata

192. Postizborno izvješće podnijelo je 36 kandidata sa sedam lista neovisnih kandidata, od ukupno 17 lista neovisnih kandidata, koje su sudjelovale na izborima sa 138 kandidata.

Grafikon 3. Grafički prikaz podnesenih finansijskih izvješća kandidata sa listi neovisnih kandidata

6.1. Troškovi izborne kampanje

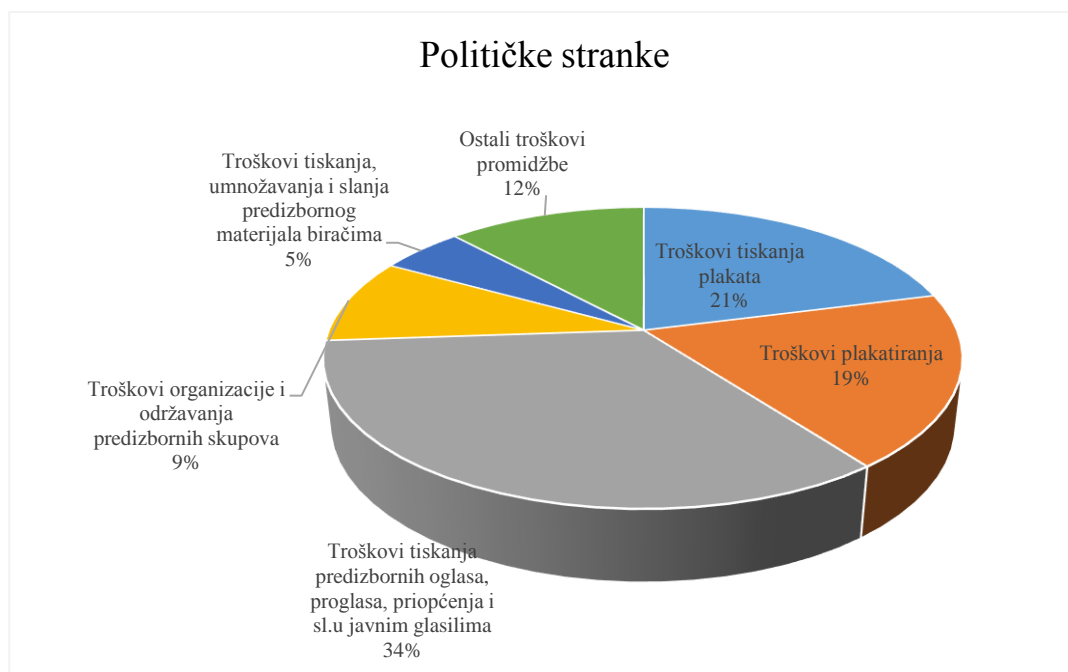
6.1.1. Limit na troškove kampanje

193. Za financiranje izborne kampanje, sukladno članku 15.10. Izbornog zakona BiH, politički subjekti u okvirima zakonom propisanog limita mogli su potrošiti 28.132.244,44 KM, od čega političke stranke 24.273.008,14 KM i neovisni kandidati 3.859.236,30 KM.
194. Politički subjekti koji su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeli postizborno finansijsko izvješće iskazali su troškove izborne kampanje u iznosu od 7.026.056,25 KM, od čega političke stranke 7.004.404,78 KM, a neovisni kandidati 21.651,47 KM.
195. Uvidom u podatke o ostvarenim troškovima izborne kampanje, koje su iskazali politički subjekti u postizbornim finansijskim izvješćima, utvrđeno je da je jedna politička stranka, **Tuzlanska alternativa**, prekoračila limit propisan u članku 15.10 Izbornog zakona BiH za iznos od 31.626,22 KM.

6.1.2. Struktura troškova izborne kampanje

196. Strukturu troškova izborne kampanje političkih stranaka, koje su podnijele postizborno financijsko izvješće, čine:

Troškovi tiskanja plakata	1.471.810,86	21,01%
Troškovi plakatiranja	1.305.704,69	18,64%
Troškovi tiskanja predizbornih oglasa, proglaša, priopćenja i sl. u javnim glasilima	2.398.321,80	34,24%
Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	639.594,46	9,13%
Troškovi tiskanja, umnožavanja i slanja predizbornog materijala biračima	352.369,27	5,03%
Ostali troškovi promidžbe	836.603,70	11,94%
UKUPNO	7.004.404,78	100,00%

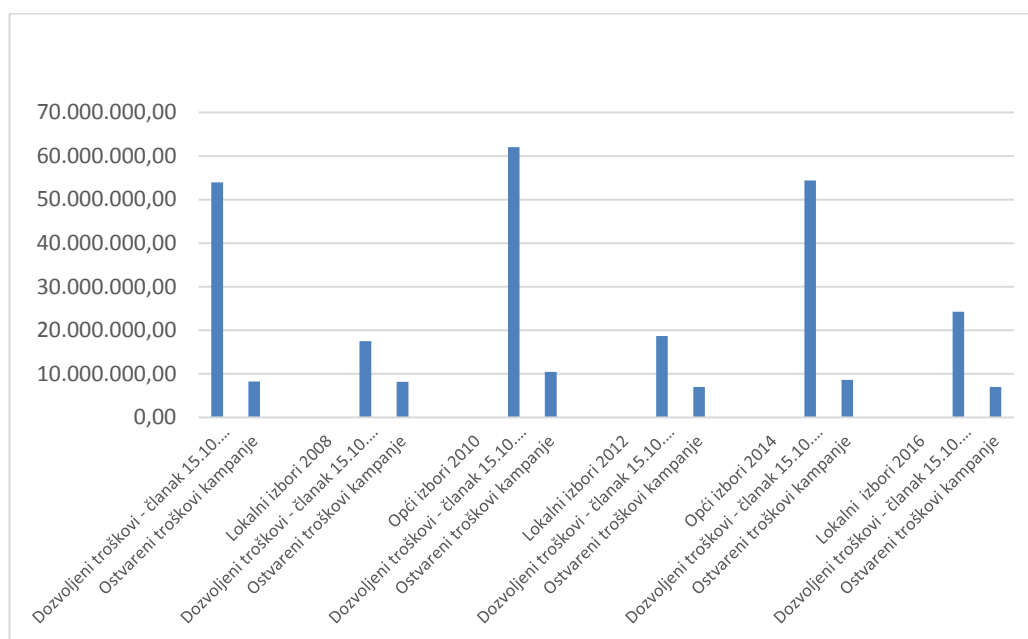

Grafikon 4. Grafički prikaz strukture troškova izborne kampanje političkih stranaka

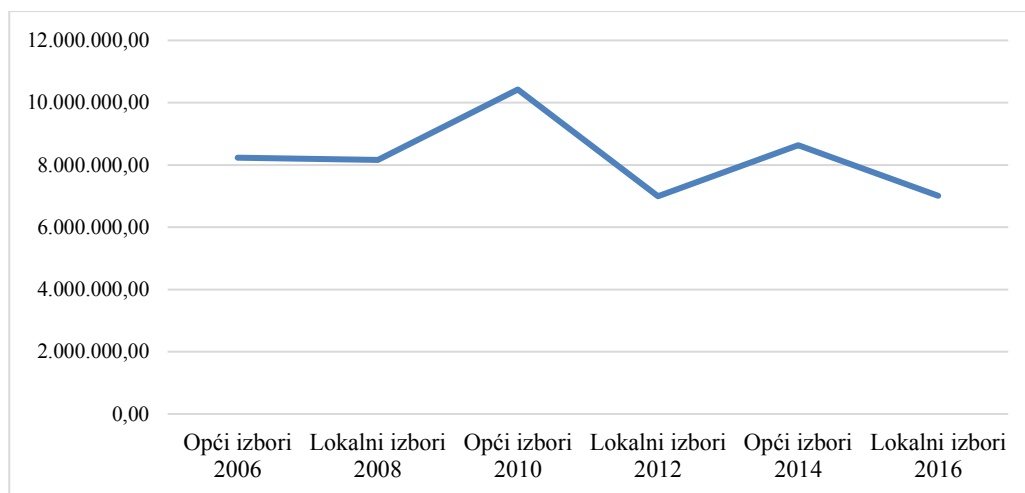
197. Troškove izborne kampanje u svojim financijskim izvješćima je prijavilo samo devet neovisnih kandidata u ukupnom iznosu od 15.035,57 KM i 13 kandidata sa listi neovisnih kandidata u ukupnom iznosu od 6.615,90 KM.

6.1.3. Uporedni pregled troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2016. godina

198. Za financiranje troškova izborne kampanje, za izbore koji su provedeni 2006, 2008., 2010., 2012., 2014. i 2016. godine, političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od 49.447.567,38 KM.
199. Za financiranje kampanje za Opće izbore 2006. godine političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od 8.236.564,58 KM, financiranje kampanje za Lokalne izbore 2010. godine 8.156.606,92 KM, financiranje kampanje za Opće izbore 2010. godine 10.423.425,31 KM, financiranje kampanje za Lokalne izbore 2012. godine 6.994.309,42 KM, za financiranje kampanje za Opće izbore 2014. godine 8.632.256,37 KM i prema podacima iz financijskih izvješća političkih stranka, koje su podnijele izvješće, za financiranje izborne kampanje za Lokalne izbore 2016. godine utrošeno je 7.004.404,78 KM.

Grafikon 5. Grafički prikaz troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2016. godine

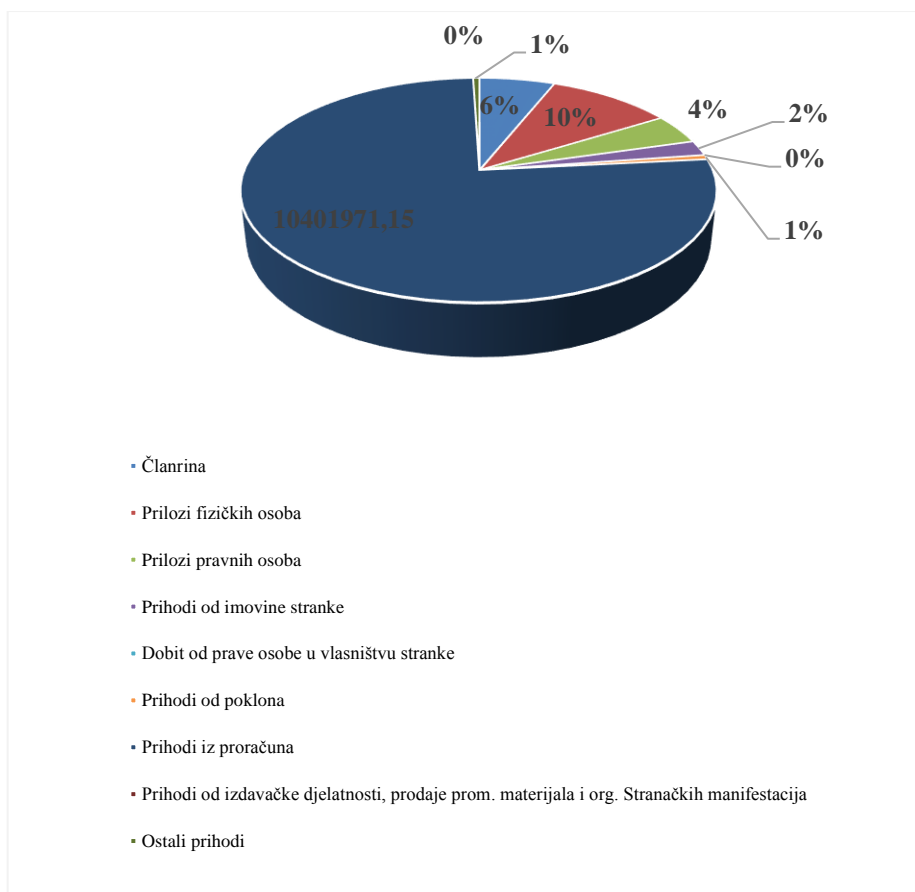

Grafikon 6. Trend troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2016. godine

6.1.4. Izvori financiranja političkih stranaka

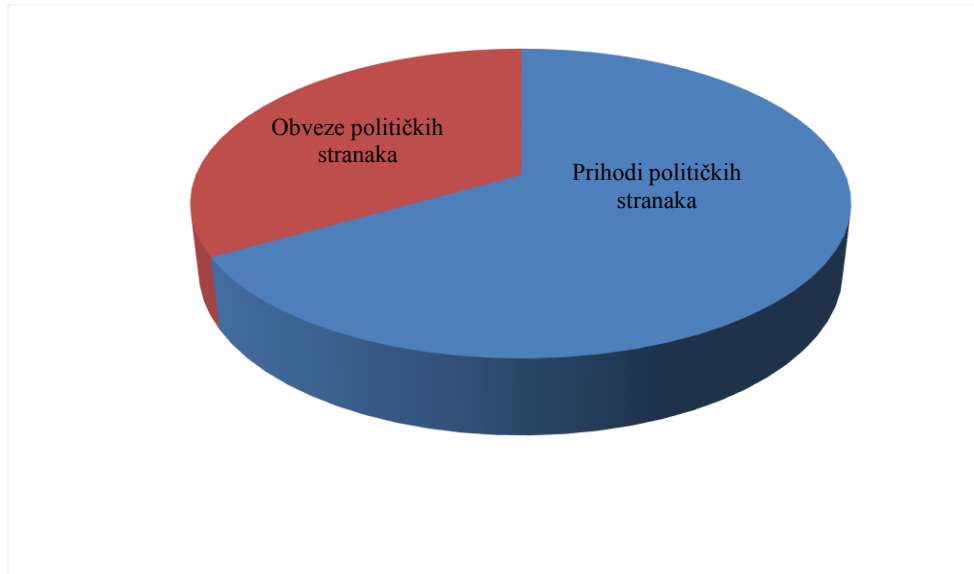
200. U razdoblju od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora 2016. godine političke stranke su u financijskim izvješćima iskazale ukupne prihode u iznosu od **13.669.037,68 KM**, čiju strukturu čine:

Članarina	827.597,03	6,05%
Prilozi fizičkih osoba	1.387.199,96	10,15%
Prilozi pravnih osoba	592.644,33	4,34%
Prihodi od imovine stranke	300.338,35	2,20%
Dobit od pravnih osoba u vlasništvu stranke	0,00	0,00%
Prihodi od darova	89.799,06	0,66%
Prihodi iz proračuna	10.401.971,15	76,10%
Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prom. materijala i org. stranačkih manifestacija	0,00	0,00%
Ostali prihodi	69.487,80	0,51%
UKUPNO	13.669.037,68	100,00%

Grafikon 7. Grafički prikaz izvora financiranja političkih stranaka

201. Istovremeno, političke stranke su na dan izvještajnog razdoblja (1. 12. 2016. godine) iskazale obveze u iznosu od **6.845.109,52 KM**.
202. Na temelju podataka iz financijskih izvješća političkih stranaka, u ovom izvještajnom razdoblju stranke su se financirale iz vlastitih izvora (prihoda političkih stranaka) u procentu od 66,63 %, dok su za financiranje koristile tuđe izvore (obveze političkih stranaka – zajmovi, lizing, dobavljači, obveze prema uposlenim i sl.) u procentu od 33,37 %, kao što je predstavljeno na narednom grafikonu.

Grafikon 8. Odnos prihoda i dugova političkih stranaka – grafički prikaz

7. ZAKLJUČAK

203. Središnje izborno povjerenstvo BiH će u narednom razdoblju posvetiti posebnu pozornost unapređenju izbornog zakonodavstva kroz rad u dvije Interresorne radne skupine sa posebnim fokusom na istraživanja uvođenja adekvatnih novih tehnologija u izborni proces, procjenu kvaliteta biračkih popisa i unapređenje zakonodavstva po odlukama Ustavnog suda BiH.
204. **Preporuke za unapređenje izbornog zakonodavstva i izbornog procesa će biti šire elaborirane u Izvješću o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji će biti dostavljen Parlamentarnoj skupštini BiH krajem ožujka 2017. godine.**

Broj:04-2-07-1-359-1/17

Predsjednica

Sarajevo, 09. 02. 2017. godine

Dr. Irena Hadžiabdić